PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

13. JULIJA 1968 Št. 28, leto XXVI.

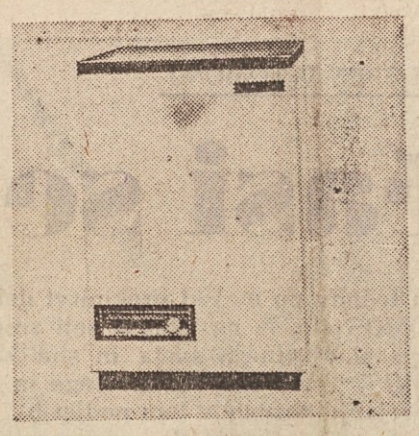

MINUS 18° C V VAŠEM HLADILNIKU?
NE! Temveč v najnovejšem izdelku
LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
L T H
KONZERVATORJU SGH-110

gorenje

TISKOVNA KONFERENCA PREDSEDNIKA RS ZSS

VI. kongres ZSJ lahko realno ocenimo samo na podlagi njegovih dokumentov

Kongres je odprl nove metode političnega dela, sindikate pa je postavil v položaj politično in družbeno odgovornega dejavnika za vse odločitve, katere sprejemajo oziroma pri katerih sodelujejo

Realne ocene VI. kongresa ZSJ ni možno dati na osnovi posameznih kongresnih razprav; njegovo realno oceno lahko damo samo na podlagi dokumentov, katere je sprejel. Slovenske delegacije je bilo čutiti še posebej močno na kongresu prav pri formuliranju kongresnih dokumentov, vendar pa moramo hkrati poudariti, da so te dokumente pisali delegati iz vseh krajev Jugoslavije in da torej odražajo široko enotnost stališč do problemov, katere je kongres obravnaval. Kongres je odprl novo metodo političnega dela, katera uveljavlja načelo, da moramo politiko snovati na podlagi polemične, argumentirane izmenjave mnenj in stališč. Odstopili smo torej od metode vnaprej dirigiranih stališč, ki naj bi jih delegati samo odobravali, hkrati pa smo na VI. kongresu postavili našo organizacijo v položaj dejavnika, ki politično in družbeno odgovarja za vse odločitve, ki jih je sam sprejel, oziroma pri katerih sprejemu je sodeloval. Takšna odgovornost za politiko, katero izvaja, je sindikat postavila v precej drugačen položaj, kot pa ga je imel do sedaj. Živahne, kritične in samokritične kongresne razprave o današnji vlogi in mestu sindikatov v naši družbi pa so lahko samo dokaz, kako zares potrebno je bilo, da smo na VI. kongresu ZSJ razpravljali tudi o modernizaciji naše organizacije.

To so bile najvažnejše uvodne ugotovitve, s katerimi je predsednik RS ZSS Tone Kropušek začel minulo sredo tiskovno konferenco, na kateri je predstavnikom slovenskih časnikov orisal nekatere najvažnejše sklepe VI. kongresa ZSJ in način, kako nameravajo slovenski sindikati pristopiti k njihovemu uresničevanju.

SKRAJŠANJE DELOVNE DOBE ZA POKOJNINO: V SKLADU Z REALNIMI MOŽNOSTMI, POSTOPNO IN DIFERENCIRANO

Ko je govoril o načelnem, političnem sklepu VI. kongresa ZSJ, da naj se delovna doba za pokojnino skrajša od sedanjih 40 na 35 let za moške in od 35 na 30 let za ženske, s tem, da bi se hkrati starostna meja za upokojitev znižala od 60 na 55 let za moške in od 55 na 50 let za ženske, je predsednik slovenskih sindikatov poudaril, da tega problema ne smemo poenostavljati in da se moramo zavedati njegove težine in kompleksnosti.

Slovenski delegati so prišli na kongres z enotnim, že oblikovanim stališčem do vprašanja delovne dobe za upokojitev. Zavedali so se, da o tem lahko odločamo samo na podlagi izračunov, ki bi nam pokazali, kakšne obveznosti moramo sprejeti, da bi pokrili povečane obremenitve pokojninskih skladov. Teh izračunov na kongresu še ni bilo na voljo. Torej: ali morda znižati sedanjo pokojninsko osnovo, ko materialni položaj upokojencev že sedaj ni zadovoljiv? Ali morda iti na dodatno obremenitev osebnih dohodkov, ki so že sedaj relativno nizki? Ali pa naj še dodatno obremenimo gospodarske organizacije in s tem še bolj znižamo njihovo akumulativnost, s tem pa tudi njihove možnosti za prepotrebno modernizacijo? Odgovor na ta vprašanja je očitno zelo težak in zahteva trezno, temeljito pretehtano odločitev. Naj ob tem samo mimogrede povemo še to, da uveljavitev skrajšanega delovnega staža ne bo pomenila za vse naše republike enakega problema, saj so razmere zelo različne: medtem ko, denimo, v Makedoniji vsak zaposleni delavec prispeva letno za pokojninske sklade povprečno nekaj izpod 100.000 dinarjev, znaša ta povprečni prispevek v Sloveniji več kot še enkrat toliko, saj je naš delavski razred starejši in imamo zato več upokojencev.

Tudi slovenski delegati VI. kongresa so se načelno in politično opredelili za skrajšanje delovnega staža za upokojitev, ob tem pa menijo, da moramo to odločitev uresničiti v skladu z našimi možnostmi, postopoma in diferencirano — kar pomeni, da moramo najprej skrajšati delovno dobo za upokojitev za vse tiste delavce, ki delajo na težkih, zdravju škodljivih delovnih mestih. Hkrati s tem pa slovenski sindikati menijo, da bi bilo v sedanjih razmerah politično nevzdržno podvzemati kakršnekoli konkretne ukrepe za podaljšanje delovne dobe za upokojitev žensk, kar so predlagali nekateri dejavniki.

NOVA DELOVNA MESTA ODPIRATI PREDVSEM MLADIM, KVALIFICIRANIM DELAVCEM

Glede zaposlovanja in politike sindikatov v zvezi s tem vprašanjem je tov. Kropušek dejal, da je VI. kongres ZSJ sprejel načelo, da se bodo sindikati zavzemali za zaposlitev celotnega, za delo sposobnega prebivalstva. Jasno pa je, da bo naša družba to načelo lahko uresničevala samo v skladu s svojimi realnimi materialnimi možnostmi. Zato je kongres

(Nadaljevanje na 2. strani)

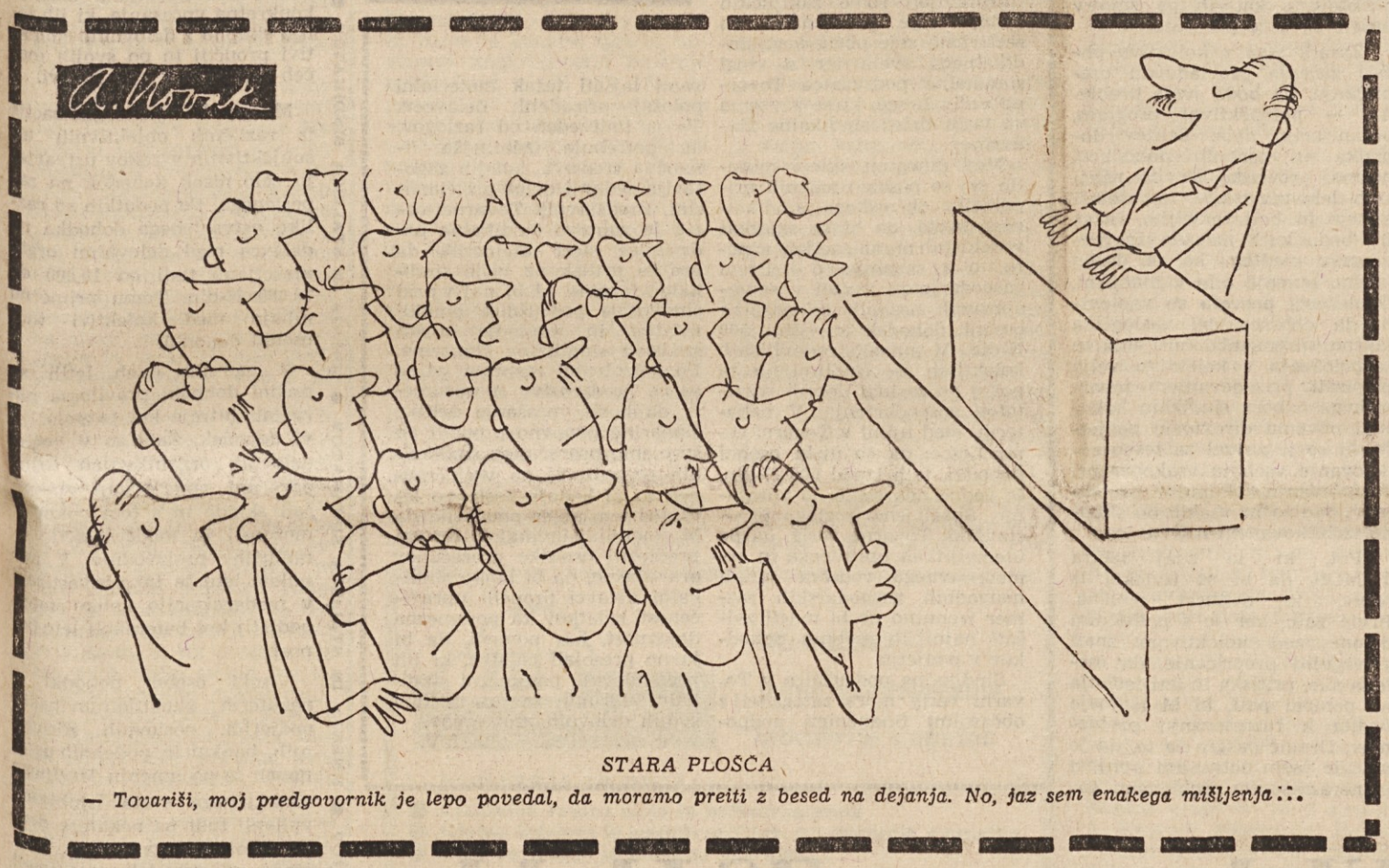

STARA PLOŠČA

— Tovariši, moj predgovornik je lepo povedal, da moramo preiti z besed na dejanja. No, jaz sem enakega mišljenja...

KDO NAJ ODLOČA O USODI NOVOMEŠKE INDUSTRIJE STEKLA

NAJ »INIS« POKOPLJEMO?

Novomeška občinska skupščina je na predlog občinskega sveta za gospodarstvo 18. junija letos izrekla nezaupnico dodetanjemu vodstvu Inisa — industrije stekla — in uvedla prisilno upravo. Ta naj razčisti, ali je zadnji predloženi sanacijski program realen, ali pa bi si Inis, ki že vseskozi posluje z izgubo, z zahtevanim tri in pol milijardnim sanacijskim kreditom resnično tako opomogel, da bi do 1970. leta poravnal zapadle obveznosti in začel rentabilno poslovati. Če to ni izvedljivo, naj bi prisilna uprava predlagala prisilno poravnavo in nato stečaj podjetja.

Nezaupanje novomeške občinske skupščine v dosedanje vodstvo Inisa je utemeljeno. V skladišču leži dveletna proizvodnja stekla, zguba pa je lani prerasla celotni dohodek. V letošnjem aprilu in maju bi kolektiv ostal brez osebnih dohodkov, če mu ne bi nekatera večja podjetja v Novem mestu posodila denarja. Če k temu dodamo še dejstvo, da je jugoslovanska industrija ravnega stekla za 100 odstotkov predimenzionirana — letno pa potrošimo 11 milijonov kvadratnih metrov, izdelamo pa ga 19 milijonov, po novem letu pa se bo proizvodnja zaradi dograditve paračinske steklarne povečala še za 4 milijone kvadratnih metrov, potem Inis, tak, kakršen je, nima perspektiv.

Zdi se, da novomeški občinski možje ne verjamejo v lepšo prihodnost Inisa, kako bi sicer prisilno upravo sestavili iz direktorja in komercialnega direktorja novomeške tovarne zdravil Krka in iz sodelavca Službe družbenega knjigovodstva?

Da prisilna uprava igra vlogo pogrebcev, meni tudi svet za nekovine pri gospodarski zbornici SRS. Na svoji zadnji seji je obširno razpravljal o Inisu in priporočil, naj ga Novomeščani ne likvidirajo, ampak naj preskrbijo ustrezno strokovno vodstvo, ki ga ta tovarna doslej še ni imela. Že v prisilni upravi bi moral biti vsaj en dober steklar. V tem primeru novo vodstvo zagotovo ne bi takoj po prevzemu podjetja ustavilo izvoza, kakor ga je iz motivacijo, da mora najprej izvesti inventuro, in tako postavilo ob stran izvozne obveznosti, vezane na roke ter odprte akreditive...

PAHLJAČA POMISLEKOV

Inis je bil zgrajen z denarjem slovenskega in ne samo novomeškega gospodarstva, zato ima moralno pravico soodločati o njegovi nadaljnji usodi širši krog ljudi, kakor je novomeška občinska skupščina. Morebitni sanacijski kredit bo ravno tako dalo — četudi preko bančnikov — slovensko, ne samo novomeško gospodarstvo.

Gre torej za načelno vprašanje, ali sme novomeška občina sama pokopati tovarno, zgrajeno z republiškimi sredstvi.

Drugi pomisleki so konkretnejši:

Investicijski program za Inis je izdelal Investicijski biro v Ljubljani. Po njegovih načrtih zgrajena peč pa je ozko grlo proizvodnje, stroji so zaradi tega samo dvetretjinsko izkoriščeni. Namesto 4,2 milijona kvadratnih metrov ravnega stekla, kot je predvidel investicijski elaborat, ga Inis letno proizvede samo 2,8 milijona. Meja še rentabilne proizvodnje pa bi bila

(Nadaljevanje na 6. strani)

Občinskim sindikalnim svetom in izvršnim odborom!

Večji obseg dokumentov VI. kongresa ZSJ, kot smo ga predvidevali, zakasnitev v zvezi z objavo dokončnega besedila teh dokumentov, predvsem pa omejene možnosti tiskarne, v kateri tiskamo naš tednik — te možnosti so bile še dodatno zmanjšane zaradi praznika dneva borca — so nam onemogočile, da bi vse kongresne dokumente objavili v »Pogovorih« v naših številkah od 29. junija in 6. julija letos. Tako so ostale neobjavljene še naslednje resolucije: o integraciji vseh oblik družbenega dela, o stanovanjskih vprašanjih, o delovnih razmerah in zaščiti pri delu, o življenju in vzgoji otrok ter o potrebah sodobne družine, o počitku in rekreaciji ter resolucija o mednarodni aktivnosti ZSJ.

V želji, da bi vsem zainteresiranim sindikalnim organizacijam vseeno omogočili, da dobijo v roke vse kongresne dokumente, smo se v sporazumu in ob podpori Sklada za tisk pri RS ZSS odločili, da objavimo še ene »Pogovore« s preostalimi resolucijami.

Ti »Pogovori« bodo izšli v soboto, 20. t. m., in naročniki Delavske enotnosti jih bodo dobili skupaj z redno številko našega tednika. Vsem tistim, ki smo jim posebej poslali DE z dne 29. junija in 6. julija, pa bomo poslali samo »Pogovore« z omenjenimi še neobjavljenimi resolucijami, in to po ceni 15 par za izvod. Tiste občinske sindikalne organizacije, ki so do sedaj bile plačniki »Pogovorov« za posamezne osnovne sindikalne organizacije, bodo to storile tudi tokrat. »Pogovorov« ne bomo poslali samo tistim sindikalnim organizacijam, ki bodo naši upravi najpozneje do 18. t. m. sporočile, da zanje niso zainteresirane.

Prosimo vas, da upoštevate razloge, ki so nas — brez naše krivde — prisilili, da kongresni material objavimo v treh, ne pa v dveh številkah »Pogovorov«.

ČZP DELAVSKA ENOTNOST

ekskluzivni modeli — plašči in obleke modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

REZERVIRANI STOLPEC

Alojz Krek

predsednik sindikalne podružnice Tovarne vijakov, Ljubljana

● Kako ste letos poskrbeli za oddih vaših delavcev?

Precej nerodno vprašanje! Če naj kot predsednik sindikalne podružnice povem po pravici, moram reči, da se nismo kaj prida trudili z organizacijo letnega oddiha za naše delavce. V bistvu smo jih samo informirali o možnostih cenenega oddiha v organizaciji različnih turističnih in potovalnih agencij. Vzrok zato, da nismo storili kaj več, pa je denar. Zato kakršnokoli drugo opravičilo najbrž ni več potrebno.

Kot član kolektiva pa lahko rečem, da tako slabo spet ni! Zdaj, ko smo vsaj v glavnem modernizirali našo tovarno in odobrili kredite za gradnjo stanovanj malodane vsem nujnim prosilcem, bo že ob letu več sredstev tudi za oddih in rekreacijo. Že prihodnje leto bomo na primer postavili dva vikenda v Savudriji, da našim ljudem ne bi bilo treba zmeraj iskati strehe drugod. Vsak zaposleni je letos prejel po 180 N-din nadomestila za K-15, za otroke in druge nezaposlene ožje družinske člane pa po 80 N-din. Kolikor vem, bo tudi letos odšlo na dopust izven kraja stalnega bivališča kakih 70 ljudi, kar predstavlja nekako tretjino članov kolektiva. Slednjič pa smo letos omogočili trem otrokom naših delavcev, da bodo brezplačno odšli na preventivno okrevanje.

Kazimir Vodenik

predsednik IO sindikalne podružnice »Metka«, Celje

● Kaj ste v podjetju storili, da bi zagotovili ugodnejše pogoje za letovanje vaših delavcev?

V sindikalni blagajni imamo pičla sredstva, saj nam samoupravni organi niso mogli odobriti nobene dotacije. Z ostankom članarine pa sindikat ne more našim delavcem lajšati stroškov za dopust.

Naš kolektiv ima svoj počitniški dom z 32 ležišči v Portorožu. Iz skupnih sredstev regresiramo oskrbo. Določili smo tri cenike glede na višino osebnih dohodkov, in sicer 7, 9 in 11 N-din za oskrbni dan. Na ta način smo za letos rešili regrese za dopust. Za družinske člane pa velja oskrbni dan 20 N-din, čeprav tudi ta znesek ne doseže ekonomske cene.

V juniju smo izmenjali letovanje z delavci iz Moravske Ostrave. Delavci tamkajšnje tekstilne tovarne so letovali v našem počitniškem domu, naši delavci pa so bili gostje čeških delavcev. Vse preostale mesece pa bodo letovali v Portorožu le naši delavci. Zanimanje za letovanje je veliko, saj so delavci v treh dneh rezervirali vsa razpoložljiva mesta. Letos smo tudi laže planirali dopuste. V glavni sezoni je lahko vsakdo dobil dvanajst delovnih dni dopusta. Lani smo morali zaradi večjih zalog na dopust že v maju. Delavci so bili zato zelo oškodovani.

Stane Vilar

predsednik SP, Color — tovarna barv in lakov, Medvode

● Zanima nas, kaj so storili vaši samoupravni organi, da bi omogočili delavcem kar najbolj prijetne in obenem tudi cenene počitnice...?

Že dolga leta si v naši delovni organizaciji prizadevamo, da bi vsak izmed nas vsaj del dopusta posvetil pravemu oddihu. Delovne razmere so namreč v naši delovni organizaciji razmeroma težke in zahtevne, zato smo v vsakem pogledu zainteresirani, da preživijo naši ljudje na leto najmanj deset dni na morju ali kje v planinah.

V ta namen smo kupili v Umagu pet komfortnih, zelo sodobno opremljenih počitniških hišic. Tako imamo danes v Pelegrinu in na Punti 24 ležišč. Ob tem moram dodati, da so naše zmogljivosti na morju kljub vsemu za naše potrebe še vedno preskromne. Interes za letovanje v Umagu je namreč precej večji, kot pa so naše možnosti. Zato so izmene dolge le po šest dni. Svoj počitniški dom pa imamo tudi na Voglu. Tu je več kot 20 ležišč. Tudi za počitnice na Voglu je med našimi delavci precej zanimanja. Posebno v zimskih in pomladanskih mesecih, ko so na Voglu tako idealni pogoji za smučanje.

Seveda tudi letos nismo pozabili na regres. Tisti z nadpovprečno visokimi osebnimi dohodki so prejeli za počitnice 250 N-din, drugi pa po 300 N-din. Regresa so bili deležni tudi družinski člani. Kot nadomestilo za K-15 pa smo dali našim ljudem 180 N-din, nezaposleni zakonski tovariši so dobili 120, otroci od četrtega do 15. leta starosti pa po 90 N-din. Skratka, kdor želi danes na dopust, lahko dre — vsaj kar zadeva sredstva.

PO SEDMIH TEDNIH SPET V TOMOSU

Počasi se jasni

Natančno sedem tednov po majski prekinitvi dela v koprski tovarni TOMOS sta se na skupni seji sestala predsedstvo obalnega sindikalnega sveta in sindikalni odbor tovarne TOMOS. Tema razgovora: vloge in naloge sindikata pri urejanju razmer v tem podjetju.

Udeleženci posveta so se ob začetku razgovora ponovno seznanili s sicer znanimi ugotovitvami in stališči Obalnega sindikalnega sveta v Kopru v zvezi z dogodki v tej tovarni ter s poročilom posebne komisije za proučitev razmer v TOMOSU, ki jo je na zahtevo kolektiva imenovala skupščina občine Koper.

Čeprav se je razprava na tem posvetu sprva zadrževala predvsem ob podrobnostih, kakor jih v zvezi s takratno prekinitvijo dela prikazujejo in razlagajo omenjeni dokumenti, je navzlic temu mogoče reči, da je prav to pomenilo bolj uvod kot pa kakršenkoli poskus, da bi vsebino razgovora speljali na stranski tir. Trenutne razmere v tem podjetju so namreč takšne, da se perspektive vendarle jasnijo, čeprav v tako kratkem seči posebnih in kdove kako seči posebnih in kdo ve kako očitnih rezultatov. Eden teh uspehov je, da se je proizvodnja v maju in v juniju odvijala normalno in v skladu s predvidevanji ter da se pod vodstvom novega direktorja v podjetju resno ukvarjajo s problemi, ki so se jim nakopičili v minulem obdobju, o katerih pa smo v našem listu že poročali.

Zaradi tega v kolektivu počasi začenja prevladovati prepričanje, da bodo svoje probleme — perspektivni program, organizacijo dela, delitev dohodka in osebnih dohodkov, norme, preveliko število režijskih delavcev itd. — razreševali hitreje in bolj temeljito, če se jih bodo lotili načrtno in preudarno, medtem ko je doslej takšno mnenje bilo v manjšini. Udeleženci posveta so ugotovili, da dobršen del zaslug za takšno spremembo mišljenja in razpoloženja v kolektivu velja pripisati prizadevanjem tovarniškega odbora sindikata kakor tudi novemu direktorju podjetja, ki se je zavzel za tesno sodelovanje vseh in vsakogar pri razreševanju skupnih problemov, vse to in vsakič po skupno izoblikovanem načrtu.

Pot, ki jo zdaj izbira TOMOS, da bi se izvlekel iz težav, je dvakrat poučna. Prvič zato, ker so s političnim delom med kolektivom znali privzgojiti prepričanje, da metoda sile, pritiska in izsiljevanja ne pomeni poti, ki bi trajneje vodila k razreševanju problemov. Drugič pa gre za to, da je navzlic vsem notranjim trenjem in nerazrešenim problemom kolektiv vendarle zdrav in trden ter pripravljen prenesti še marsikatero grenko in trdo, da bi pri upravljanju svojega podjetja prevzel odločujočo vlogo. S tem se kolektiv Tomosa ne odreka svojim zahtevam po višjih osebnih dohodkih, po smotrnejši zaposlitvi in doslednem izvajanju odgovornosti režijskih delavcev in še drugim zahtevam, ki so jih izrekli. Gre pa zato, da zdaj od svojih političnih organizacij in samoupravnih organov pričakuje, da bodo vztrajnejši pri uveljavljanju in zagovarjanju interesov delavcev. Če so se zdaj, ko se je poleglo najhujše razburjenje, po zaslugi sindikata in vseh drugih sil vendarle usmerili na trezno pot, je bilo rečeno v razpravi, potem je treba na njej tudi vztrajati.

In res je, da v tej misli tiči ključ do uspešnega razreševanja problemov v Tomosu. Za komaj minulo preteklost je namreč značilno, da tudi najbolj progresivnih stališč sindikata, ZK ali samoupravnih organov kolektiv kot celota nikoli ni podprl, kar je vselej vnaprej vedel, da bo ostalo samo pri besedah. Tega nezaupanja ne bo lahko premagati. Toda kakor zdaj kaže, so se s tem spoprijeli z uspehom, o čemer govori tudi trenutno razpoloženje v kolektivu. Zato si tudi mi želimo, da bi bile napredne sile v Tomosu vsaj tokrat dosledne pri svojem delu in usmeritvi.

-mG

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● RADOVLJICA

Sredi tega tedna se je v Radovljici sestalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta. Razpravljali so o zaključkih zadnje seje predsedstva in razširjene seje občinskega sindikalnega sveta ter o vlogi sindikalne podružnice Tovarne verig Lesce, ki se zavzema za večji delež sindikalne članarine.

Med mnogimi sklepi minulih sej so posebej omenili priporočilo občinskega sindikalnega sveta, da bi se sindikat v delovnih organizacijah vzporedno z razpravo o boljšem gospodarjenju zavzel v samoupravnih organih za najnižji osebni dohodek v višini 500 N-din. V mnogih radovljiških kolektivih že izpolnjujejo ta pogoj po zaslugi dobrih rezultatov gospodarjenja. V nekaterih, med njimi v Tovarni verig Lesce, pa so nizki osebni dohodki, tudi izpod 500 N-din, še vedno neuresničeno vprašanje. Slišali smo razlago predstavnika Tovarne verig, da po utemeljitvah upravnega in samoupravnega vodstva zaradi neugodnih gospodarskih razmer trenutno ne bi mogli zvišati najnižjih osebnih dohodkov v podjetju.

Sindikalna podružnica v Tovarni verig mora zategadelj z občasnimi finančnimi podporami lajšati težak materialni položaj prizadetih delavcev. To je tudi eden od razlogov, da potrebuje izdatnejša finančna sredstva, kot jih zagotavlja sedanji delež pri članarini. Predstavnik Tovarne verig je zahtevo sindikalne podružnice sicer utemeljil, da gre za pritisk na višje sindikalne forume, ki bi naj v prid sindikalne podružnice omejili izdatke in varčneje trošili sredstva sindikalne članarine. Po dolgotrajni razpravi pa so se na predsedstvu sporazumeli, da bodo vprašanje delitve članarine ponovno proučili ob sprejemu proračunov sindikalnih organizacij na vseh ravneh za prihodnje poslovno leto. Pri tem pa so poudarili, da bi morali sindikalni forumi predložiti osnutke proračunov pravočasno, da bi lahko sindikalni delavci proučili upravičenost izdatkov za posamezno dejavnost, kar pomeni, da bi javno presojali izdatke, ki jih predvidevajo posamezni sindikalni forumi za uresničitev svojih delovnih programov.

I. V.

VI. kongres ZSJ lahko realno ocenimo samo na podlagi njegovih dokumentov

(Nadaljevanje s 1. strani)

konkretiziral to načelo v tem smislu, da se danes sindikati zavzemajo predvsem za zaposlitev mladih kvalificiranih delavcev. Kongres je dalje poudaril, da morajo proces modernizacije gospodarstva in z njim povezano sproščanje delovne sile spremljati ukrepi za zaposlovanje delavcev, ki zaradi modernizacije postanejo začasno odvečna delovna sila. To pa pomeni, da moramo pri programiranju modernizacije gospodarskih organizacij predvideti tudi sredstva za odpiranje novih delovnih mest. Pri tem moramo nova delovna mesta odpirati predvsem za tiste, ki živijo samo od dela v podjetju in nimajo drugih možnosti in sredstev za preživljanje. Tu se torej pri tem vprašanju začne socialna diferenciacija oziroma skrb za prave delavce. Kongres se je zavzel tudi za stalno raziskovanje kadrovskih potreb glede na sedanjo in bodočo strukturo gospodarstva, ob tem pa tudi za hitrejše spreminjanje kvalifikacijske strukture gospodarstva in za večjo mobilnost delovne sile, predvsem za večjo mobilnost nezaposlene delovne sile. Potrebno bo točneje opredeliti, kdo je resnično nezaposlen — potem nam tudi ne bo težko postaviti vrstnega reda, po katerem bomo zaposlovali.

REKREACIJO NE ZAGOTAVLJA SAMO K-15!

Tone Kropušek je nato govoril o naravnost silovitem načinu, ko so nekateri delegati VI. kongresa ZSJ zahtevali ponovno uvedbo K-15 — tako imenovane sindikalne vozovnice — oziroma ponovno regresiranje voženj pri dopustih delavcev in njihovih družin. Slovenski delegati na kongresu so glede regresiranja dopustov bili za širšo formulacijo, saj regresiranje rekreacije ne pomeni samo vozovnica K-15, temveč mnogo širše vprašanje. Zato smo bili za to, da bi v delovnih organizacijah oziroma na višjih ravneh združenega dela po samoupravni poti ustanovili posebne sklade za regresiranje dopustov delavcev in njihovih družin; iz teh skladov naj bi na osnovi samoupravnega dogovora in skladno z realnimi možnostmi formirali sredstva za dopust delavcev in njihovih družin, predvsem pa za dopust delavcev, ki imajo nizke osebne dohodke.

Predsednik RS ZSS Tone Kropušek je na koncu tiskovne konference poudaril, da realizacija stališč VI. kongresa ZSJ ni odvisna samo od sindikatov, temveč tudi od stopnje nadaljnje demokratizacije naše družbe, predvsem pa od krepitve pomena samoupravnega dogovarjanja ter da mesto in vloga sindikatov v delovnih organizacijah nista odvisna predvsem od ustrezne ureditve notranje zakonodaje delovnih organizacij, temveč zlasti od političnega vpliva, ki si ga bodo sindikalne organizacije znale zagotoviti s svojim delom in s svojimi stališči.

MILAN POGAČNIK

LJUBLJANA

Iz oči v oči s proizvajalci

Minuli ponedeljek so sindikalni delavci ljubljanskega sindikalnega sveta na plenarni seji, ki so se je udeležili tudi delegati VI. kongresa ZSJ, zasnovali akcijski program svoje dejavnosti za mesec julij in avgust. Pri snovanju vsebine dela so se oprli na dosedanje pogovore ljubljanskega sindikalnega aktiva v delovnih organizacijah, na zaključke centralnega komiteja ZKJ in VI. kongresa ZSJ, ki zadevajo gospodarjenje, delitev dohodka in osebnih dohodkov, zaposlovanje in druga aktualna vprašanja, v delovnih organizacijah.

Delovne skupine ljubljanskih sindikatov, ki vključujejo tudi delegate VI. kongresa ZSJ, bodo v juliju in avgustu obiskale približno 50 delovnih organizacij na ljubljanskem območju. Pogovarjami se bodo z upravnimi in strokovnimi vodstvi podjetij, posebej s skupinami proizvajalcev. Za te pogovore so na Mestnem sindikalnem svetu Ljubljana izdelali konkretna vprašanja, ki jih želijo skupno z delovnimi kolektivi proučiti in po svojih močeh pomagati k njih rešitvi.

Mnoge delovne organizacije iz različnih objektivnih ali subjektivnih vzrokov ustvarjajo zelo nizek dohodek na zaposlenega. Po podatkih so razlike ustvarjenega dohodka na delavca med delovnimi organizacijami tudi od 10.000 do 70.000 N-din. Temu primerno nihajo med kolektivi tudi osebni dohodki.

V zadnjih dveh letih so osebni dohodki praviloma naraščali hitreje kot razpoložljivi dohodek. Zato so v večini delovnih organizacijah kljub povečani amortizaciji zmanjšali sklade in s tem pokopali možnosti za modernizacijo in razširitev proizvodnje. V minulem letu je tako investiralo v modernizacijo veliko manj podjetij kot katerokoli leto prej.

Visoki osebni dohodki v nekaterih zunanjetrgovinskih podjetjih, poslovnih združenjih, bankah in podobnih ustanovah so po mnenju Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana vplivali tudi na nekatere druge delovne organizacije, kjer glede na dohodek niso imeli prave osnove, da so za posamezna vodilna delovna mesta določali večje razpone v osebnih dohodkih. Poseben položaj uživajo posamezni vodilni delavci, saj njihovi osebni dohodki niso v vzročni zvezi z gibanjem dohodka.

Posebej opozarjajo na Mestnem sindikalnem svetu na primere, ko so vodilni delavci ob relativno nižjih osebnih dohodkih deležni posebnih materialnih ugodnosti, kot so krediti iz sredstev sklada skupne porabe, širokosrčnost pri potrebnih ali celo nepotrebnih službenih potovanjih doma in v inozimstvo, ko opravljajo dopolnilno obrt, honorarno delo za druga podjetja itd., itd.

Posebno pozornost bodo sindikalni delavci v razgovorih po podjetjih posvetili zaposlovanju mladih kvalificiranih delavcev in strokovnjakov, stažistov, specializaciji zaposlenih delavcev, štipendiranju, vključevanju učencev v uk, skratka vsem vprašanjem, ki zadevajo kadrovsko politiko, vštevši zagotavljanje novih delovnih mest.

Med številnimi vprašanji, ki jih bodo sindikalni delavci Ljubljane vključili v pogovore, želijo posebej tankočutno proučiti politiko formiranja in delitve sredstev za družbeni standard. Pri tem bodo posebno pozornost posvetiti skladom skupne porabe, stanovanjskim skladom, notranji zakonodaji, ki uravnava materialne odnose, in zakonodaji, ki ureja medsebojne odnose.

I. V.

● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV ● MNENJA IN STALIŠCA SINDIKATOV

KRŠKO

Krčani so razvili svoj sindikalni prapor

Na dan borca, ki ga v Krškem slavijo kot svoj občinski praznik — na ta dan je pred 27. leti v Dobravi pri Brežicah padlo devet skojevcev, ki so bili zametek prve partizanske čete v teh krajih — so Krčani ob ribniku v Brestanici imeli zbor proizvajalcev, na katerem so razvili tudi prapor svoje občinske sindikalne organizacije.

Ob navzočnosti poslancev tega kraja, predsednika občinske skupščine, predstavnikov vseh družbeno-političnih organizacij občine Krško, predsednikov sindikalnih organizacij devetih dolenjskih občin in številnih drugih udeležencev tega svečanega dogodka je prapor razvil predsednik krških sindikatov Edo Komočar, ki ga je nato izročil v roke praporščaku Mirku Avseniku, članu predsedstva občinske sindikalne organizacije v Krškem. Razvitje prapora so omogočile osnovne sindikalne organizacije krške občine s svojimi denarnimi prispevki: 19 osnovnih sindikalnih organizacij je prispevalo sredstva za zlate žebljičke na praporu, 15 sindikalnih organizacij pa sredstva za trakove na praporu.

Na zboru krških samoupravljavcev je spregovoril tudi tajnik RS ZSS Jože Marolt, ki je zmagoviti narodnoosvobodilni boj povezal s povojno izgradnjo naše socialistične skupnosti. Poseben poudarek v svojem govoru je dal Jože Marolt uspešnemu uresničevanju ciljev družbene in gospodarske reforme ter pomenu VI. kongresa ZSJ za nadaljnji razvoj samoupravljanja in za še hitrejše izpolnjevanje nalog, ki smo si jih zadali z reformo.

Po slavnostnih govorih in po razvitju prapora je sledil kulturni program, ki so ga izvajali združeni sindikalni godbi Rudnika Senovo in Celuloze Krško ter vokalni oktet iz Karlovca. Nastop karlovškega vokalnega okteta na tem velikem prazniku Krčanov je lepo simboliziral žive kulturne vezi med Karlovcem in Krškim, ki jih predstavniki teh dveh občin stalno krepijo z organiziranimi prizadevanji. Svoj tokratni obisk v Krškem so Karlovčani izkoristili tudi za posvet med zvezama Svobod in prosvetnih društev obeh občin.

Krčani in njihovi gostje so ob ribniku v Brestanici v prijetnem tovariškem vzdušju pozno v noč proslavljali razvitje sindikalnega prapora.

M. P.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta Krško Edo Komočar je razvil prapor krških sindikatov

KOPER

MARJAN ROŽIČ O NALOGAH PO ŠESTEM KONGRESU ZSJ

Minulo soboto je Obalni sindikalni svet organiziral posvetovanje o izvajanju sklepov VI. kongresa ZSJ in o nalogah sindikalnih organizacij pri uresničevanju nalog, ki jih je postavil kongres. Tega posvetovanja se je udeležil tudi član Sveta ZSJ Marjan Rožič, ki je v svoji uvodni besedi tudi ocenil pomen kongresa in nato označil nekatere najvažnejše akcije, ki jih bo pri izvajanju sklepov VI. kongresa v kratkem izvedel Svet ZSJ.

Šesti kongres — je poudaril Marjan Rožič — in dokumenti, ki jih je ta kongres sprejel, pomenijo konkretizacijo Smernic predsedstva in IK CK ZKJ, še posebej pa konkretizacijo teh smernic na tistih točkah, kjer od njih ne moremo odstopiti za nobeno ceno. Kongres se je trdno postavil na stališče, da moramo vse naše probleme razreševati v okviru samoupravnega sistema, ob tem pa iskati tiste poti, ki nam bodo omogočile čim hitrejši nadaljnji razvoz. Izhod iz vseh težav moramo iskati samo v okviru naših realnih možnosti, saj bi vse drugo vodilo samo v inflacijo, s tem pa k poslabšanju materialnega položaja delovnih ljudi. To pa bi pomenilo obrniti hrbet kongresu in njegovim prizadevanjem, med katerimi je bilo izredno očitno prizadevanje za dvig življenjske ravni delovnih ljudi, za kar je tudi kongres zahteval konkretne ukrepe.

Enotnost, s katero je kongres sprejel svoje dokumente — je nadaljeval Marjan Rožič — je med drugim tudi dokaz njegove dobre priprave. Ni dvoma, da so si jugoslovanski sindikati s svojim kongresom pridobili v družbi večji pomen, kot pa so ga imeli do sedaj.

V tem cilju bo vodstvo jugoslovanskih sindikatov takoj seznanilo zvezno skupščino s stališči kongresa glede načel, ki naj bi jih vseboval novi zakon o dohodku. Svet ZSJ že pripravlja tudi skupno sejo z ZIS, na kateri bodo obravnavali nekatere konkretne probleme — kot denimo vprašanje pokojnin — in si prizadevali doseči skupna stališča, ustanovili pa bodo tudi skupni organ, ki naj bi pripravil določene ukrepe. Na tej seji bodo njeni udeleženci analizirali tudi dosedanje sodelovanje med sindikati in zveznim izvršnim svetom, pri čemer bodo predstavniki sindikatov postavili odločno zahtevo, da se stališča njihove organizacije obravnavajo zelo resno. Že v tem mesecu bo tudi plenum Sveta ZSJ, na katerem bodo proučili uresničevanje srednjeročnega plana Jugoslavije, prav tako še v juliju letos pa bo vodstvo sindikatov zavzelo tudi svoja stališča do predlaganih sprememb Ustave SFRJ. Za september pa je predviden dogovor o nadaljnjem izboljšanju stikov med sindikati in zvezno skupščino, ki so sicer tudi do sedaj bili kar dobri.

Tovariš Rožič je nato poudaril, da stališča VI. kongresa niso izrednega pomena samo za vse sindikalne organizacije, temveč da bi morala pomeniti tudi okvir za delo samoupravnih organov v delovnih organizacijah, v občinah itd. Na stališčih kongresa bomo morali meriti politična stališča vseh dejavnikov in posameznikov, pri prizadevanjih za uresničitev teh stališč pa bo pomembna vloga članov Zveze komunistov in vloga mlade generacije delavskega razreda, ki ni obremenjena z različnimi ostanki starih odnosov v naši družbi in ki nam lahko s svojo iskrenostjo in zavzetostjo mnogo pomaga pri nadaljnjem razvijanju samoupravljanja in dvigu materialne moči naše družbe.

Vse sindikalne organizacije — je zaključil tov. Rožič — morajo sprejeti program uresničevanja stališč kongresa — vsaka na svoji ravni. Pri uresničevanju teh stališč se moramo opreti predvsem na delavce, saj je zlasti od njih odvisno, kakšno vlogo bo imel sindikat v delovnih kolektivih. Delavci morajo graditi svojo organizacijo za svoje potrebe — in v tem okviru sprejemati delovne programe in voditi kadrovsko politiko.

M. P.

KLI proizvodi

Kombinat lesno predelovalne industrije Logatec

proizvaja in nudi:

- kvalitetna vezana okna in balkonska vrata
- roletee, izdelane iz lesenih profilov, preoblečenih s plastiko
- stružene fotelje iz masivne bukovine

Vse individualne graditelje opozarjamo na našo stalno zalogo tipskih oken in balkonskih vrat. — Zahtevajte ponudbe!

ZANESLJIVO VARUJE KOŽO PRED SONČNIMI OPEKLINAMI, JO OSVEŽUJE, NEGUJE IN JI DAJE OBSTOJNO TEMNO BARVO

krema
mleko
spray olje
spray pena

KRKA

KRKA TOVARNA ZDRAVIL NOVO MESTO

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

ZA KULISAMI VI. KONGRESA ZSJ

Kdor je neposredno spremljal delo VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov ali pa tisti, ki je spremljal razpravo po televiziji, radiu ali dnevnem časopisju, je slišal in videl veliko. Toda ne vsega, saj se je del kongresa odvijal za kulisami, kot temu pravimo. A tudi ta del kongresa je impozanten. Naj ga z nekaterimi podatki osvetlimo.

Služba za razmnoževanje kongresnih materialov je porabila 400.000 listov papirja, da so lahko delegati takoj dobili osnutke nekaterih dokumentov, novinarji pa, ki so spremljali kongres, že čez nekaj ur stenografske zapiske. Daktilografi, ki so pretipkavali te materiale, so v štirih dneh, ko je kongres zasedal, naredili 11 milijonov udarcev na svoje pisalne stroje.

Takoj po kongresu pa je ta služba prepisala še 6000 strani dodatnega stenograma, to je diskusij tistih delegatov, ki so spričo časovne stiske posredovali organom kongresa kar svoje pismene razprave.

Da bi tuji delegati in gosti lahko normalno spremljali delo kongresa, je bilo angažiranih 20 simultanih in 64 navadnih prevajalcev, 9 prevajalcev pa je nepretrgoma prevajalo tekste tujih delegatov in gostov kongresa. V biroju za tisk VI. kongresa so delali štirje uslužbenci za zveze, 11 redaktorje-novinarjev ter 55 stenografov in prav toliko daktilografov.

Kongres je prejel več kot 550 pozdravnih brzojavk in pisem, 103 delavci pa so naslovili na kongres svoje prošnje in pritožbe.

Srbija

IZDATNA POMOČ ZA LETNI ODDIH

Upravni odbor termoelektrarne »Kolubara« v Velikih Crljenih je sklenil iz sklada skupne porabe regresirati oddih članov kolektiva in njihovih družinskih članov. Po tem sklepu bodo vsi člani kolektiva, ki bodo svoj letni oddih preživeli izven kraja stalnega prebivališča, prejeli za vsak dan 18 N-din, če ostanejo doma pa po 16 N-din za dan dopusta. Regres družinskim članom pa bo znašal na osebo 15 N-din na dan.

Delovna organizacija Termoelektrarne »Kolubara« pa bo nosila tudi stroške za prevoz na kraj letnega oddiha za delavce in njihove družinske člane. Celotna vsota sredstev, ki jih bodo namenili za regresiranje letošnjega oddiha delavcev in njihovih družinskih članov v tej termoelektrarni, bo znašala 550.000 novih dinarjev. Mimo tega pa bo sindikalna podružnica iz svojih sredstev poslala na brezplačen letni oddih nekaj bolehnih in najboljših delavcev. O tem, kdo bo letoval zastonj, bodo odločali sveti delovnih enot.

Hrvatska

NENAVADEN UPRAVNI ODBOR

Združeno podjetje »Jadran-brod«, v katerem je integriranih šest jadranskih ladjedelnic, je pred nedavnim konstituiralo svoj upravni odbor, ki šteje šest članov. Vsi novo izvoljeni člani upravnega odbora pa so dosedanji direktorji posameznih ladjedelnic.

Sindikalne organizacije v integriranih ladjedelnicah so sicer nasprotovale predlogu o taki sestavi novega upravnega odbora, toda kljub pomislekom sindikata se je vendarle uveljavila prvotna zamisel. Zmagalo je pač prepričanje, da naj dotlej, dokler nova organizacija ne »spluje«, vodijo njeno barko direktorji. Tako se je ob strokovnem kolegiju, ki ga že ima združeno podjetje, formiral nov organ, ki bi mu prej lahko rekli direktorij kot pa upravni odbor.

Težko je ob tem odgovoriti samo na vprašanje, ali je bila s takim sklepom o sestavi upravnega odbora res uveljavljena volja delavcev v šestih jadranskih ladjedelnicah, še teže pa je odgovoriti na vprašanje, ali res lahko samo direktorji posameznih ladjedelnic zagotove strokovno odločanje in izpolnjevanje nalog, ki jih nalaga delavski svet podjetja svojemu izvršilnemu organu.

Črna gora

DRAŽJA SO CENEJŠA STANOVANJA

Poročali smo, da so se sindikati v Črni gori pred nedavnim zavzeli za cenejšo gradnjo stanovanj, da bi tako zagotovili streho nad glavo tudi vsem tistim številnim delavcem, ki spričo nizkih osebnih dohodkov ne zmorejo plačevati visokih najmenin ali pa nimajo potrebnih sredstev za lastno udeležbo pri nakupu novih stanovanj. Toda hkrati s to zahtevo velja opozoriti tudi na to, da cenena gradnja ne sme pomeniti tudi slabe gradnje. Dosedanje izkušnje namreč izpričujejo, da so financerji gradnje cenenih stanovanj videli cenenost samo v slabi kvaliteti. Tako so na primer v titograjskem predmestju Konik zgradili precejšnje število cenenih stanovanj, ki so veljala vsega po 3 milijone S-din. Toda ta stanovanja že po nekaj letih niso več uporabna in jih bo zato slej ko prej treba ali podreti ali pa z znatnimi finančnimi sredstvi adaptirati. Taka cenena gradnja pa je seveda zelo draga gradnja!

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE: Delavski svet je pred nekaj dnevi sprejel sklep o moji premestitvi na drugo delovno mesto. Po obrazložitvi tega sklepa sem premeščen na drugo delovno mesto zaradi tega, ker to zahteva delovni proces in ker novo delovno mesto tudi ustreza mojim strokovnim sposobnostim. Sam pa sodim, da je ta premestitev neupravičena in da zanjo ni zakonske osnove glede na to, da na dosedanjem delovnem mestu delam že pet let in vse doslej ni bilo nobenih pripomb na moje delo. Res je sicer, da se za moje delovno mesto zahteva višja strokovna izobrazba, ki je sam nimam, smatram pa, da sem zahtevam tega delovnega mesta zadovoljeval. Na novem delovnem mestu bom imel tudi nižje osebne dohodke. Rad bi vedel, ali je ta premestitev zakonita? — A. L., KAMNIK

Temeljni zakon o delovnih razmerjih je v 31. členu določal, da lahko delovna skupnost spričo zahtev delovnega procesa razporedi delavca na drugo delovno mesto, če pogoji, ki se zahtevajo za to delovno mesto, ustrezajo delavčevim strokovnim in drugim delovnim sposobnostim. V istem členu je TZDR tudi določal, da sme delovna skupnost delavca, ki na delovnem mestu uspešno opravlja delovne naloge, le z njegovo privolitvijo razporediti na delovno mesto, ki terja manjše ali večje strokovne in druge delovne sposobnosti, kot jih delavec ima. Po teh določilih bi bila vaša premestitev nezakonita.

Pred kratkim pa so bile sprejete spremembe in dopolnitve temeljnega zakona o delovnih razmerjih (Uradni list SFRJ, št. 26/1968), po katerih je med drugim tudi spremenjen že citirani člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Po teh spremembah lahko delovna skupnost razporedi delavca na drugo delovno mesto, če pogoji, ki se zahtevajo za to delovno mesto, ustrezajo delavčevi strokovni izobrazbi. Črtan je tudi drugi odstavek 31. člena, ki govori o tem, da je delavca mogoče premestiti le z njegovo privolitvijo na delovno mesto, ki terja večje ali manjše delovne in druge sposobnosti. To torej pomeni, da je delovna organizacija pri premestitvi dolžna poleg zahtev delovnega procesa upoštevati le delavčevo strokovno izobrazbo. Delavca lahko zato delovna skupnost premesti tudi na nižje delovno mesto, če stopnja njegove strokovne izobrazbe ustreza temu delovnemu mestu. Delovni skupnosti torej ni potrebno več ugotavljati, ali druge delovne sposobnosti delavca ustrezajo zahtevam delovnega mesta, na katerem dela. Če delavec nima ustrezne strokovne izobrazbe za delovno mesto, na katerem je, ga lahko delovna skupnost že samo iz tega vzroka premesti na drugo, tudi nižje delovno mesto. Seveda pa bi bila takšna premestitev nezakonita, če je ne bi narekovale dejanske potrebe delovnega procesa in bi do nje prišlo le zaradi osebnih nasprotovanj ali zavoljo šikanoznega ravnanja vodilnih delavcev v podjetju. Takšno premestitev, ki bi bila posledica šikane, bi lahko delavec, kolikor bi to uspel dokazati, z uspehom izpodbijal v delovnem sporu.

M. STUPAN

● VPRAŠANJE: V naši delovni organizaciji prejemamo že nekaj mesecev minimalne osebne dohodke v znesku 150 N-din na mesec. Slišal sem, da se glede višine minimalnih osebnih dohodkov pripravljajo določeni popravki, in sicer bi se naj minimalni osebni dohodek zvišal. Zato bi rad vedel, ali je že bil sprejet kakšen predpis o zvišanju minimalnih osebnih dohodkov ali pa se ta predpis pripravlja, kolikšna bo višina minimalnega osebnega dohodka in kdaj bo sprememba zakona o minimalnem osebnem dohodku stopila v veljavo. — K. J., LJUBLJANA

Zvezna ljudska skupščina je pre nedavnim sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o minimalnem osebnem dohodku delavcev. Ta zakon je objavljen v 26. številki letošnjega uradnega lista, ki je izšel dne 26. junija letos, v veljavo pa stopi osmi dan po objavi. Ta zakon določa, da minimalni osebni dohodek ne more biti manjši kot 300 N-din na mesec, višino minimalnega osebnega dohodka pa določa republiški zakon. Republiški zakon lahko pooblasti tudi občinsko skupščino, da določa minimalni osebni dohodek. Iz tega sledi, da minimalni osebni dohodek od uveljavitve zakona naprej ne more znašati manj kot 300 N-din na mesec, republika ali občina pa lahko določi, da so minimalni osebni dohodki višji.

M. STUPAN

KUPON za pravno posvetovalnico DE

DOPISNIKI POROČAJO

● ŠKOFJA LOKA

Potrebno jih bo organizirati v sindikatu

Pri zasebnih delodajalcih v škofjeloški občini je zaposlenih 159 delavcev. Čeprav je položaj zaposlenih delavcev v zasebnem sektorju s pravnega stališča dokaj dobro urejen, pa se vendarle ponuja dovolj možnosti, da zasebni delodajalci izkoriščajo svoje delavce. Še posebej velja to za gospodinjske pomočnice in za delavce, zaposlene pri kmetijskih proizvajalcih. Zlasti v teh primerih traja delavnik zaposlenih pri zasebnih delodajalcih dlje, kot to dovoljuje zakon. Spričo teh in drugih možnosti izkoriščanja delavcev, ki pa se v zadnjem obdobju čedalje bolj zaposlujejo pri zasebnih delodajalcih, bi kazalo razmisliti o ustanovitvi posebne sindikalne podružnice za delavce, zaposlene v zasebnem sektorju. V tem primeru bi se lahko sindikati veliko učinkoviteje zavzeli za zakonite pravice teh delavcev, pri čemer so doslej marsikdaj ostajali brez moči.

S. J.

● KIDRIČEVO

Letos brez sredstev za rekreacijo?

Lani je dobil od delavskega sveta tovarniški odbor sindikata TGA Kidričevo dotacijo v višini 150.000 N-din za pomoč zdravstveno in socialno ogroženim članom delovne skupnosti ter za rekreacijo članov kolektiva. Tudi letos je tovarniški odbor zaprosil samoupravne organe za dotacijo v višini 120.000 N-din, vendar pa je spričo težkih finančnih razmer v podjetju dobil le 60.000 N-din. Ta sredstva bodo zadostovala le za pokritje stroškov za godbeno sekcijo, a še v tem primeru bo potrebno dodati milijon S-din. Tako letos v TGA Kidričevo ni računati na sredstva, s katerimi bi tovarniški odbor sindikata poživil rekreacijo članov kolektiva. Tovarniški odbor pa bo vendarle organiziral brezplačni preventivni oddih za nekatere oslabele člane kolektiva, za kar so samoupravni organi podjetja že poprej zagotovili finančna sredstva.

M. F.

● BELTINCI

Pomanjkanje prostorov za otroško varstvo

V Beltincih, enem izmed večjih krajevnih središč soboške občine, prebiva približno 2000 prebivalcev. Med njimi je čedalje več zaposlenih staršev, ki bi želeli dati svoje otroke v predšolsko varstvo. V statutu krajevne skupnosti sicer piše, da je svet krajevne skupnosti dolžan poskrbeti tudi za predšolsko varstvo otrok, toda to določilo je za zdaj bolj ali manj deklaracija. Krajevna skupnost namreč dobiva iz občinskega proračuna tako pičla finančna sredstva, da z njimi komajda pokriva najnujnejše izdatke. Tudi krajevni samoprispevek komajda zadošča za sprotne komunalne potrebe vasi. Zato tudi vidijo prebivalci rešitev problema otroškega varstva v tem, da se občina bolj zavzame za uresničenje svojih nalog in da pospeši gradnjo osnovne šole, sedanje šolske prostore pa bi lahko preuredili v otroški vrtec. S tem bi bil problem otroškega varstva v Beltincih rešen vsaj za nadaljnjih dvajset, če ne trideset let.

A. H.

● ZASAVJE

Pomoč zasebnim graditeljem

Vse tako kaže, da je stanovanjski problem najbolj pereč v Zasavskih premogovnikih. Veliko število rudarjev prebiva v stanovanjih, ki ne ustrezajo vsaj kolikor toliko normalnim življenjskim razmeram, veliko rudarjev živi skupaj s svojimi starši — v »španoviji«, kot pravijo. Tako je seznam prosilcev za nova stanovanja kar precej dolg.

Precej rudarjev pa se je odločilo, da si z lastnimi sredstvi in s pomočjo delovne organizacije zagotovi lastno streho nad glavo. Po sedaj zbranih podatkih je 52 rudarjev začelo z gradnjo svojih hišic. Da bi delovna organizcaija vsaj nekoliko pomagala tem delavcem pri reševanju stanovanjskega problema, so se samoupravni organi odločili, da bodo razdelili kot kredite individualnim graditeljem 470.000 N-din.

J. S.

KAKO SKRBIJO GORENJCI ZA LETOVANJE SVOJIH OTROK

Morje za bolehne otroke

Leta 1957 sta nekdanji kranjski okraj in puljska občina sklenila zanimivo pogodbo. »Puljska občina,« sta zapisali pogodbeni stranki, »daje kranjskemu okraju v 25-letno brezplačno uporabo in upravljanje otok Stenjak pod pogojem, da bo kranjski okraj obnovil stavbe in skrbel za red na otoku. Po petindvajsetih letih uporabe otoka pa bo kranjski okraj plačeval za otok odškodnino v znesku, ki bo enak vrednosti vagona pšenice.«

S to nenavadno kupčijo so dobili bolehni gorenjski otroci prvo lastno počitniško bazo v neposredni bližini Brionskih otokov. Šest let pozneje so gorenjske občine zgradile svojo drugo obmorsko počitniško bazo za bolehne otroke v Novem gradu z zmogljivostjo 300 postelj. Oba počitniška domova lahko sprejmeta letno v sezoni približno 1600 otrok.

Domovinsko pravico v okrevališčih Novi grad in na Stenjaku imajo bolehni otroci. Večletne zdravstvene analize so pokazale, da je na Gorenjskem vsako leto približno 1600 bolehnih otrok, ki so za čvrstejše zdravje nujno potrebni morja. To so slabokrvni, podhranjeni, otroci s kožnimi obolenji, ortopedski primeri, astmatiki, nevrotiki.

Mnenju zdravstvenih strokovnjakov so s polno mero razumevanja prisluhnile gorenjske občine in zgradile v obeh domovih zmogljivosti, ki zadoščajo za vse otroke, ki so potrebni klimatskega zdravljenja. Zmogljivosti in predlogi zdravnikov-pediatrov pa so se lahko ujeli samo enkrat: leta 1963 je na predlog otroških zdravnikov, ki so z natančnimi podatki o naravi otrokove bolehnosti utemeljili nujno okrevanje, odšlo na morje 1600 prizadetih gorenjskih otrok. Zadnja leta pa so pičla denarna sredstva preglasovala mnenje in priporočila zdravnikov. Zavod za klimatsko zdravljenje se je moral vsako leto podrejati novim predpisom, ki so iz leta v leto menjavali status zdravilišča in z njim financerja.

KROG FINANCERJEV SE ŠIRI

Stenjak in Novi grad sta po zaslugi skrbne organizacije Zavoda za klimatsko zdravljenje in njegovih strokovnih sodelavcev vsa leta polno zasedena. Tudi letos, čeprav je komisija za varstvo otrok in družine zaradi manjših denarnih sredstev zdravstvenega zavoda in komunalnega zavoda za socialno zavarovanje lahko svoj program uresničila le polovično.

Direktor zavoda za klimatsko zdravljenje otrok v Kranju Marko Sbil je povedal, da so na primer v šolski ambulanti na Jesenicah zdravniki napisali 88 otrokom napotnice in vse primere utemeljili vsaj z dvema priporočiloma zdravnikov specialistov. Vendar so uspeli v začetku julija le za 44 otrok dobiti finančna sredstva za zdravljenje. Zdravstveni center in komunalni zavod za socialno zavarovanje nosita tri četrtine stroškov za oskrbni dan, preostali delež — 150 N-din za trotedensko letovanje — pa prispevajo starši. Tako so letos omogočili letovanje 500 bolehnim gorenjskim otrokom.

Prav zaradi takšnih denarnih razmer socialno zdravstvenih ustanov je zavod za klimatsko zdravljenje poiskal nove financerje za otroke, ki so letovanja potrebni in jim zdravstveni zavod in komunalni zavod za socialno zavarovanje ne moreta plačati glavnine stroškov. Zato so občine, delovne organizacije in starši poskrbeli za drugo skupino gorenjskih otrok. V vseh gorenjskih občinah so zbrali sredstva za 450 otrok.

Direktor zavoda Marko Sbil je posebej pohvalil nekatere delovne organizacije, med njimi Tekstilindus, kjer so tako kot lani tudi letos prispevali za 30 otrok svojih delavcev po 75 novih dinarjev k stroškom oskrbnega dne.

»Takšne oblike združevanja sredstev bi kazalo razširiti,« poudarja direktor zavoda Sbil, »čeprav se v takšna prizadevanja vključujejo že nekateri kolektivi. Tekstilindus pa je vendarle izjema. Njihova socialno kadrovska služba je upoštevala vse predloge zdravnikov pediatrov in kljub hudim gospodarskim problemom so vendar odrinili za otroke svojih delavcev, kolikor so pač največ mogli.«

Ob zbiranju finančnih sredstev velja omeniti še eno iznajdljivost zavoda za klimatsko zdravljenje: organizirali so posebno varčevalno službo, kjer lahko starši v šestih mesečnih obrokih vplačajo ustrezni delež za oskrbo svojih otrok.

Obe skupini otrok pa še vedno ne napolnjujeta zmogljivosti v Novem gradu. Zato je zavod za klimatsko zdravljenje sklenil z gorenjskimi občinskimi sindikalnimi sveti pogodbo in jim odstopil polovico zmogljivosti v Novem gradu. Občinski sindikalni sveti pošiljajo na letovanje zdravstveno in socialno najbolj ogrožene delavce. Cena njihovega oskrbnega dne je v glavnih sezonskih mesecih 26 novih dinarjev, v juniju in septembru pa 20 N-din. Za otroke pa velja oskrbni dan v Novem gradu 26,50 N-din, na Stenjaku pa 19 novih dinarjev.

V STROKOVNIH ROKAH

Nad cenami oskrbnega dne lebdi pogoj: vzdržijo le, če sta obe okrevališči v juliju in avgustu polno zasedeni. Zavod za klimatsko zdravljenje se namreč vzdržuje z lastnimi sredstvi, torej brez dotacije. Poleg običajnih stroškov oskrbnega dne, vzdrževanja stavb mora namreč računati v Novem gradu s 50, na Stenjaku pa z 22 strokovnimi in upravno-tehničnimi delavci. Vsako izmeno spremlja zdravnik pediater, medicinska sestra, do štiri fizioterapevtke, kakor pač pokažejo potrebe, pedagoški vodja, na vsakih štirinajst otrok en vzgojitelj in še drug potreben upravno-tehnični kader. Med njimi je na primer tudi akademski kipar, ki skrbi za en del izredno razvitih svobodnih dejavnosti otrok.

Strokovno vodstvo letovanja jamči, da Stenjak in Novi grad ne moreta zaiti v hujše težave. S takšno ali drugačno finančno pomočjo bodo tam še vedno letovali morja najbolj potrebni otroci.

I. VRHOVČAK

PORTRETI IN SREČANJA

Vroča pravila

»Prav gotovo jim je vroče. Pomagati pa jim seveda ne morem in tudi ne smem. Predstavljajte si natakarja, ki bi vam stregel brez srajce ali z odpeto srajco in razvezano kravato. Videl sem že to: zanikrno je videti!«

Jelo Peršin, šef in instruktor strežbe v restavraciji »URŠKA« gostinskega šolskega centra v Ljubljani je poklical k mizi eno od učenk.

»Bova še kaj popila? Vroče je zunaj. Na vrtu smo namerili 30 stopinj.«

Dekle nama je zamenjalo pepelnik.

»Groba napaka bi bila, če bi učenka samo odnesla pepelnik, svežega bi pa prinesla potem. Skupaj s pijačo ali pa na zahtevo gosta, ki noče stresati pepela po tleh«, mi je razlagal Jelo Peršin.

»Morda, toda tam že ne dostikrat narede«, sem dejal.

»Po gostinskih lokalih to strežejo naši fantje in dekleta Tri leta jih poučujemo v šoli in v naših obratih, kako naj strežejo. V šoli so na leto po štiri mesece in pol, druge štiri mesece in pol pa so na praksi. Tri mesece imajo počitnic.«

»Po naših obratih, pravite. Koliko restavracij pa imate? Samo za restavracijo Urška in hotel Bellevue vem«, sem spraševal.

»Naši učenci opravljajo prakso še v gostilni Urban in bifeju Jadran. Letno usposobimo po najmanj sto kvalificiranih natakarjev.«

To je precej. Ali dobe vsi zaposlitev, me je zanimalo.

»Za nobenega ne vem, ki bi ne dobil službe. Točnega pregleda sicer nimam, z gotovostjo pa to sklepam. Uprave gostinskih obratov se stalno obračajo na nas s prošnjami za strokovno usposobljen kader. Ne samo za natakarje, tudi za naše kuharje se zelo zanimajo. In večina se jih res razvije v dobre strokovnjake. Morajo se, saj jih poučujejo naši najboljši gostinski strokovnjaki.

»Kako na primer pri vas praktično usposabljate natakarje?«

»Tako kot predvideva učni načrt. Ta pravi takole: v prvem letu naj gojenec spozna vse vrste strežbe. V drugem letu se mora učenec naučiti sprejemati goste in znati streči po naročilu, v tretjem letu pa njegovo znanje predvsem še utrjujemo. Toliko časa, da mu pride vse, česar se je naučil pri nas, v kri.«

»Ali je tudi v gostinstvu najtežji začetek?«

»Da, dostikrat je učenca teže pripraviti, da sploh pristopi h gostu, kot pa ga je potem naučiti druge poklicne spretnosti. Takrat mu priskočimo na pomoč instruktorji. Skupaj z začetnikom grem k mizi, za začetek si po navadi izberem zaključeno družbo, oba pozdraviva, jaz goste sprašujem kaj žele, jim svetujem, učenec pa si naročilo zapisuje. Nekajkrat skupaj tako nastopiva, potem pa se gojenec opogumi, da gre k mizi že sam.«

»Kako gostje ta pouk sprejemajo?«

»Kakor kdo. Nekateri s simpatijami, učencu, ki je včasih mogoče še malo neroden, skušajo pomagati, drugi pa se iz njih norčujejo.

Najteže je z gosti, ki so nedostojni do naših učenk. In teh ni tako malo! Takrat instruktorji ukrepamo. To je naša dolžnost. Starši so nam otroke vendar zaupali! Da jih usposobimo za poklic in da jih dostikrat tudi nadomeščamo.

Kolikokrat bi rad rekel gostu, ki je nesramen, kako bi reagiral sam, če bi se nekdo drug obnašal tako do njegovega otroka, kot se od tu pri nas. Vsakič še, ko sem to dejal je zaleglo. Naši gostinski obrati so predvsem šola, le način pouka je tako zelo drugačen.«

»V čem še usposobljate vaše gojence? Da bodo samo dobri delavci?«

»Seveda ne. Vzgojiti jih hočemo tudi v dobre samoupravljalce. Poglejte predlog imam: kot veste dobivajo učenci v gospodarstvu za svoje delo točno predpisane nagrade in za vzorno delo še minimalen dodatek. Veliko učencev si zelo prizadeva pri delu; zakaj torej ne bi bili soudeleženi pri ustvarjenem dohodku? Čeprav samo simbolično, toliko da vidijo, da za več in boljše delo, več zaslužijo. In pritegniti bi jih morali v naše samoupravne organe. V tretjem letniku imamo tudi že polnoletne gojence. Vse državljanske pravice imajo: zato svojo udeležbo pri upravljanju v podjetju včasih terjajo.«

MATJAŽ VIZJAK

Ali res v slepi ulici?

Sredi turistične sezone prejema delovni kolektiv metliškega hotela Bela krajina, namenjenega turistom, samo 60 % osebne dohodke

Poslovna zguba je kronična bolezen tega hotela.

Čudno!

Restavracija je lepo opremljena in čista, vročino lahko gostje preganjajo na razmeroma veliki ploščadi pred hotelom, opoldanski menu, ki ga dobite vsak dan, pa je naravnost imeniten. Goveja juha s tremi zdrobovimi žličniki, podeželski kos pečene telečje krače in zraven zvrhan krožnik ocvrtega krompirja, paradižnikova solata, za posladek za kos torte — vse to stane samo 800 starih dinarjev.

In vendar proda hotel dnevno le kakih dvajset kosil. Vsa večja podjetja v Metliki so si namreč uredila lastne obrate družbene prehrane, ki sprejmejo tudi druge prosilce... Hotelska hrana je pač za marsikoga še vedno predraga, čeprav plačajo abonenti samo 650 starih dinarjev za kosilo.

Hotel naj bi torej živel od turizma. Turistično društvo se je povezalo s potovalnimi agencijami, da organizirajo skupinske izlete v Belo krajino. Vsak teden se v Metliki ustavi kak avtobus ali dva. Vendar še ti turisti ne jedo vsi v hotelu. Hotelski promet povečujejo ti izletniki samo s pijačo. Če ga. V Metliki je namreč veliko zasebnih gostiln, ki jih ne bremenijo anuitete, hotelski kolektiv pa mora letno plačati še toliko prometnega davka kakor vsi zasebni gostilničarji skupaj.

Zato prejema hotelska materialna knjigovodkinja, ki je hkrati blagajničarka in personalna referentka, že nekaj mesecev samo po 42.000 starih dinarjev osebnega dohodka, prav tako skromno so plačani natakarji, le kuharica, ki prihaja navsezgodaj zjutraj v hotel in dela pozno v noč, ker nima namestnice, zasluži po 125.000 starih dinarjev na mesec.

Nenehno zategovanje pasu nikomur ni po volji, posebno ker vsaj zdaj niso sami krivi majhnega prometa. Gostom solidno postrežejo, da bi jih po cestah lovili, pa ne gre...

Slepa ulica!

Za hotelski kolektiv.

Za občinsko skupščino ne, kajti Metlika mora imeti hotel, saj ni vas, kjer se turisti zadrži kvečjemu nekaj ur, če nima sorodnikov ali znancev.

Nekoč — kdove kdaj — bo morda metliški občinski sindikalni svet vprašal občinsko skupščino, ali je pošteno in prav, da počasnejše razvijanje turizma, kakor so predvideli občinski možje, plačuje samo hotelsko osebje ali pa bi mu morda občinski možje lahko pomagali — ne s posegom v svoje žepe, ampak z znižanjem prometnega davka in z manjšim privilegiranjem zasebnih gostincev.

Nekoč — kdove kdaj — se morda to uresniči.

M. K.

SGP Gradišče Cerknica

● Izvaja vse vrste visokih in nizkih gradenj v občinah Cerknica, Logatec, Postojna in Čabar

● Gospodari s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini v Cerknici

● Solidno in po konkurenčnih cenah gradi stanovanja za tržišče v Cerknici in v Logatcu

● Prodaja gradbeni material vseh vrst v lastnih trgovinah v Logatcu in Cerknici

Vse informacije: SGP »GRADIŠČE« CERKNICA.

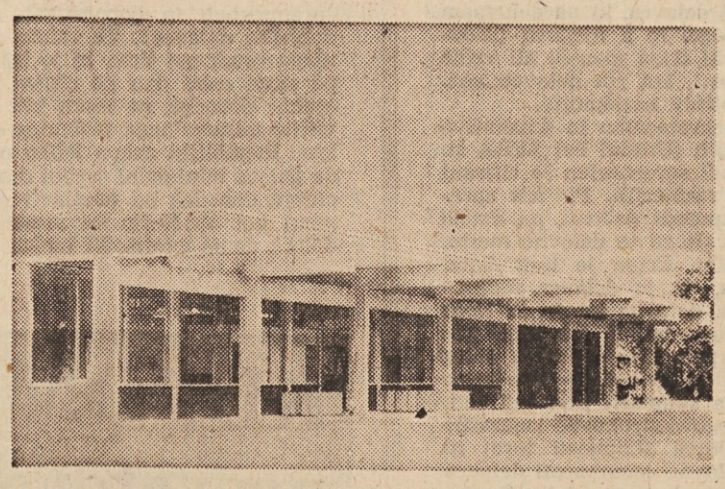

Novo avtobusno postajo v Cerknici bodo svečano izročili namenu ob 22. juliju — dnevu vstaje slovenskega naroda. Zgradilo jo je SGP »GRADIŠČE« Cerknica

POGOVOR Z UPRAVLJAVCI ● POGOVOR Z UPRAVLJAVCI ●

STARA PESEM

V gospodarski statistiki sem brala: uvoz platna, šotorov in tkanin iz trdih vlaken se je v letošnjem prvem četrtletju povečal v primerjavi z lanskim letom za 477 %, uvoz pletenih oblek za 191 %, pletenih tkanin za 57 % in bombažnih za 62 %, uvoz tekstilnih izdelkov v celoti pa za 30 %.

Domača tekstilna industrija, ki že leta in leta prosi za večjo zaščito pred tujimi konkurenti in ji je bila lani zagotovljena, je torej letos še pod hujšim pritiskom uvoza, zlasti tovarne, ki imajo neugoden devizni režim. Od dolarja, ustvarjenega z izvozom, namreč nekateri tekstilni kolektivi dobe za uvoz surovin samo 24 centov, nekateri pa celo 12 dolarjev.

No, problem ni nov.

Ko sva se o tem pogovarjala s Pavlom Žerovnikom, pomočnikom glavnega direktorja v ljubljanski Modni hiši, je dejal:

»Prepočasi se ukrepa. Šele pred kratkim je bilo uzakonjeno, da je treba vsak uvoz opravičiti s posebnim zahtevkom. Sama sprememba deviznega režima in blagovne liste po mojem zato nista preprečila nesmotrnega uvoza, ker pri tem nista dovolj sodelovala ne industrija ne tisti del trgovine, ki je zainteresiran, da se domača industrija razvija.«

»Hočete reči, da drugi del trgovine ni zainteresiran?«

»Ne upami si tega trditi, toda zunanjetrgovinska podjetja z uvozom še vedno lahko odlično zaslužijo.«

»Uvozna marža je vendar letos fiksirana. Samo 3 % sme znašati.«

»Sproščena pa je marža detajlistov. Če imajo uvozna podjetja maloprodajno mrežo, še vedno veliko zaslužijo. Praviloma bi letos morali omejiti uvoz, toda sklicujejo se na lani sklenjene pogodbe, ki jih ni mogoče stornirati...«

»Ali pristojni organi tega niso vedeli? Zunanjetrgovinski strokovnjaki, posebno pa bančniki bi pa to morali vedeti.«

»Francozi so prejšnji teden uveljavili blagovno listo, ki omejuje uvoz nekaterih izdelkov, drugih pa docela prepoveduje. Reakcija na dolgotrajne stavke je bila torej izredno hitra in gospodarstvo je z novim uvoznim režimom zadovoljno. S tem hočem reči, da se da hitro in učinkovito ukrepati. Naše gospodarstvo že leta in leta prosi in zahteva večjo zaščito, jo opravičuje s slabšanjem svojega gospodarskega položaja in s povečevanjem brezposelnosti, kakor vidite, so ukrepi le polovičarski. Pritisk tujih producentov in posrednikov pa je vedno večji. Ne mine dan, da ne bi Modne hiše obiskal kak tuj zastopnik. Italijanskih smo že vajeni, prihajajo pa že tudi Zahodni Nemci, Holanci in zadnje čase celo Angleži. Da me boste pravilno razumeli: industrija in pošteni trgovci ne nasprotujejo uvozu, ki dopolnjuje domač izbor blaga, nesmiselno pa je dušiti domačo proizvodnjo in s pretiranim ali dumpinškim uvozom odjedati kruh našim delavcem.«

»Če sodim po povečanem uvozu se razmere niso izboljšale?«

»No, beograjska klavnica res ne more več uvažati nogavic, odkar je odpravljen liberalizirani uvoz. Lani pa jih je uvozila 20.000 parov. Navedel sem drastičen primer nekdanjega uvoznega nereda in devizne razsipnosti, kakršnih lani ni manjkalo. Letošnjega pretiranega uvoza izdelkov, ki jih imamo sami preveč, pa si glede na spremembo blagovnega režima ne morem razložiti. Trgovina dobiva devize iz globalne devizne kvote, nad katero je uradno strog nadzor.«

MARIOLA KOBAL

PIPS

Uničuje vse vrste mrčesa

KRKA

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

Na 10 cicero

● TRBOVLJE

S podelitvijo diplom 31. rudarjem-kopačem se je zaključilo delovanje rudarskega šolskega centrav Trbovljah. Z novim šolskim letom se bo namreč začela šolati nova generacija mladih rudarjev v rudarskem šolskem centru v Kisovcu pri Zagorju. J. S.

● ŠKOFJA LOKA

Letos bo stanovanjsko podjetje v Škofji Loki zgradilo 49 novih stanovanj. Ta stanovanja bodo zvečina vseljiva že do septembra letos. Stanovanjsko podjetje pa je začelo tudi že z nekaterimi novogradnjami. V novem naselju Mestni center to podjetje gradi 4 desetnadstropne stolpnice. Predvidoma bo prva stolpnica dograjena na jesen prihodnjega leta. S. J.

● BELTINCI

Trgovsko podjetje »Ravenka« v Beltincih praznuje v teh dneh deseto obletnico svojega obstoja. Kolektiv »Ravenke« je v zadnjih petih letih investiral v modernizacijo lokalov in v nakup opreme več kot 60 milijonov S-din. Danes šteje kolektiv 45 članov, dosegel pa je lani za 950 milijonov S-din, za letos pa predvidevajo že za milijardo S-din realizacije. V desetih letih obstoja je ta delovna organizacija omogočila 60 delavcem, da so si pridobili potrebno kvalifikacijo.

A. H.

● NOVO MESTO

Novomeško gospodarstvo je v prvih mesecih letošnjega leta doseglo ugoden gospodarski vzpon. Ti rezultati tudi obetajo, da bo letošnja rast novomeškega gospodarstva intenzivnejša, kot pa to predvidevajo republiški in zvezni programi. Kljub temu pa gospodarstveniki opozarjajo, da ta optimizem ne bi smel povzročati omalovaževanja nekaterih problemov, ki preprečujejo še hitrejši vzpon gospodarske rasti. Pri tem gre zlasti za naraščanje števila terjatev do kupcev in za kronično pomanjkanje obratnih sredstev. Terjatve do kupcev so se v novomeškem gospodarstvu v štirih mesecih letošnjega leta povečale za 30 milijonov N-din. In čeprav so v podjetjih skoraj vso akumulacijo iz minulega leta prelili v obratna sredstva, se le-ta še zdaleč niso povečala tako, kot so porasle terjatve do kupcev.

R. Š.

● ŠMARTNO

Ena od možnosti, ki jih vidi prisilni upravitelj usnjarsko-krznarskega kombinata v Šmartnem za rešitev težav, v katere je zašla ta delovna organizacija, je integracija z vrhniško usnjarno. Zato že od novega leta dalje potekajo v obeh delovnih kolektivih razgovori o integraciji. Vrhniški kolektiv se je za združitev že odločil, kolektiv usnjarsko krznarskega kombinata v Šmartnem pa se bo izrekel za ali zoper integracijo potem, ko bo spet izvolil svoje samoupravne organe in ko bo prisilni upravitelj opravil svojo nalogo. Predvidoma bo prenehala delovati prisilna uprava v usnjarsko-krznarskem kombinatu v Šmartnem septembra letos.

V. Š.

NEKDANJI DIREKTOR S SODELAVCI SPET VZNEMIRJA KOLEKTIV TERMIKE

VSE IMA SVOJE MEJE

V ljubljanski Termiki bi najbrž že pozabili na dogodke pred štirimi leti, ko je na pobudo takratnega direktorja Jožeta Jana, kot se je izkazalo pozneje, prišlo do poskusa odcepitve obrata tega podjetja v Bodovljah pri Škofji Loki, če jih v letošnjem letu Jože Jan s sorodnikoma Tomom Čavićem in Ivanom Pokornom, ki sta tistikrat tudi bila zaposlena v Bodovljah, s svojim vznemirjanjem ne bi spet spomnil nanje. Vrhunec vsega je odškodninski zahtevek, ki ga je kot zastopnik imenovanih ljubljanska odvetniška pisarna Grosman naslovila na podjetje Termika in v katerem zahteva plačilo za uporabo patentiranega postopka za centrifugalno pihanje mineralne volne, katerega avtorji so Jože Jan, Tomo Čavić in Ivan Pokorn.

Za bralce, ki so pozabili, kaj se je vse tistikrat dogajalo v Termiki, naj uvodoma na kratko ponovimo nekatera dejstva.

Do poskusa odcepitve obrata Bodovlje je prišlo v času, ko je podjetje TERMIKA preživljalo hude težave zaradi organizacijskih, ekonomskih in finančnih spodrsljajev dotedanjega vodstva podjetja. Ne bi se zmotili, če bi zapisali, da je bilo podjetje tedaj na robu propada, saj je poslovno leto 1964 zaključilo z 630 milijoni S-dinarjev izgube. Prepričani, da je za nastalo stanje soodgovoren tudi takratni direktor Jože Jan, so ga samoupravni organi Termike — ob drugih kadrovskih spremembah — razrešili te dolžnosti in mu poverili delovno mesto šefa razvoja, za kar se je osebno najbolj zanimal.

OZADJE NEKEGA REFEREDUMA

Nekako v tem času je kolektev obrata Bodovlje izrazil zahtevo, da bi v okvirih decentralizirane samouprave dobil večje materialne pristojnosti in da bi mu hkrati priznali tudi večjo poslovno samostojnost. Po zelo kratkem času je delavski svet Termike tem zahtevam skoraj v celoti ustregel. Zato presenečenje ni bilo majhno, ko je v matično podjetje prispelo sporočilo, da se je kolektiv obrata Bodovlje z referendumom odločil za osamosvojitev. Zaradi nezakonitega postopka je bil referendum sicer takoj razveljavljen, čemur kolektiv obrata Bodovlje tudi ni nasprotoval, saj je spoznal, potem ko so ga o vsem natančno informirali, da v odnosih med njihovim obratom in matičnim podjetjem ni spornih zadev in da njihovih samoupravnih pravic tudi sicer nihče ne krši.

Kasnejša proučevanja vzrokov poskusa odcepitve obrata Bodovlje pa so razkrila, da je bil pobudnik referenduma nekdanji direktor Jože Jan, ki si je z izgovarjanjem na kršitev samoupravnih pravic v škodo obrata Bodovlje po ovinkih spet poskušal zagotoviti direktorski položaj — tokrat v osamosvojenem obratu Termike v Bodovljah. O tem pričajo verodostojni dokumenti in izjave prič takratnih dogodkov, iz katerih je mogoče povzeti, da so na mesto vršilca dolžnosti obrata Bodovlje najprej nameravali postaviti »nevtralnega« človeka, kasneje pa, ko bi se razburjenje poleglo, bi za to mesto kandidiral Jože Jan.

Potem ko poskus odpecitve ni uspel, so Termiko v krajših časovnih razmakih zapustili skoraj vsi organizatorji referenduma: med njimi tudi Jože Jan s sorodnikoma Tomom Čavićem in Ivanom Pokornom.

Povedati je treba tudi to, da je Termika tistikrat najprej sprožila, potem pa spet ustavila postopek zoper Jožeta Jana, s katerim naj bi ugotovili njegovo odgovornost za finančni polom njihove delovne organizacije. Vzrok za to, da je podjetje odstopilo od sodnega pregona, pa je v tem, da so po odhodu nekdanjega direktorja »njegovo zadevo« želeli čimprej pozabiti, ne glede na težave, ki jim jih je povzročil.

UPRAVIČEN ODŠKODNINSKI ZAHTEVEK ALI NAGAJANJE?

Po vsem tem je najbrž razumljivo, zakaj so samoupravni organi v Termiki z ogorčenjem sprejeli obvestilo o odškodninskem zahtevku Jožeta Jana, Toma Čavića in Ivana Pokorna, o katerem smo pisali v uvodu tega prispevka. Njihovo mnenje namreč je, da omenjeni nekdanji člani kolektiva Termike niso upravičeni do deleža, ki je rezultat dela celotnega kolektiva in naporov, ki jih je Termika morala vložiti, da je prebrodila težave. Res je sicer, da je Jože Jan sodeloval pri izboljšavah peči in postopka, po katerem obrat Bodovlje že od 1959 dalje izdeluje mineralno volno. A čeprav bi Jože Jan imel pravico do kakršnegakoli avtorstva, je vseeno utemeljeno vprašanje, zakaj tega zahtevka ni uveljavljal že takrat, ko bi ga kot član kolektiva nedvomno laže tudi uveljavil? Namesto tega je patentni zahtevek vložil šele po odhodu iz podjetja in kot soavtorja pripisal tudi oba sorodnika, ki pa ob začetku proizvodnje mineralne volne v Bodovljah sploh še nista bila zaposlena. Prav to pa vzbuja sum med člani samoupravnih organov v Termiki, da Jože Jan želi nagajati svojemu nekdanjemu kolektivu in sedanjemu vodstvu podjetja, ki sta v poldrugem letu pokrila poslovno izgubo, z dobrim gospodarjenjem pa ustvarila tudi pogoje za nadaljnji razvoj Termike. Eden izmed rezultatov teh prizadevanj je tudi gradnja novega obrata za proizvodnjo mineralne volne, ki jo malone v celoti financirajo z lastnimi sredstvi.

Prav v zvezi s to gradnjo pa je treba povedati še nekatera druga dejstva. Uprava javne varnosti je na primer ugotovila, da si je Jože Jan s sodelavci ob odhodu iz podjetja prisvojil dokumentacijo za postopek, po katerem Termika v Bodovljah trenutno proizvaja mineralno volno. Na osnovi te dokumentacije je Jože Jan skupaj s sorodnikoma tudi prijavil svoj patent in pravico do izkoriščanja postopka odstopil tovarni Izolirka za njen obrat na Jesenicah. Ko so v Termiki zvedeli, da Izolirka predvideva gradnjo podobnega obrata, kot ga nameravajo graditi sami, je Izolirki predlagala, naj bi novogradnjo uresničili s skupnimi močmi ali celo v okviru integracije obeh podjetij. Razgovori o tem pa niso rodili nobenega uspeha.

Zaradi vsega tega so samoupravni organi Termike zavrnili kakršenkoli sporazum glede odškodninskega zahtevka Jožeta Jana, Tome Čavića in Ivana Pokorna. Še več: sklenili so tudi, da glede na opisana dejstva in nove dokaze, s katerimi prvotno niso razpolagali, obnovijo celotni, pred časom sicer ustavljeni postopek zoper Jožeta Jana.

NAMESTO SKLEPNE BESEDE

Zadnjo in zaključno besedo v sporu med Jožetom Janom in podjetjem Termika, njegovim nekdanjim kolektivom, bo torej imelo sodišče, ki bo nedvomno znalo objektivno oceniti dokumente in druge dokaze, s katerimi razpolagata obe stranki, zapleteni v spor.

Zato se ne nameravamo spuščati v ocenjevanje dejstev in sumničenj, kot jih izrekajo v Termiki na račun Jožeta Jana in njegovih sodelavcev, niti nismo zaprosili nekdanjega direktorja Termike, da bi postregel z morebitnimi nasprotnimi dokazi.

Z vso to zgodbo smo želeli povedati le to, kaj vse se lahko rodi iz samovoljnega razlaganja samoupravnih odnosov z ene strani in zaradi premajhne odločnosti pri ukrepanju z druge strani. Ne glede na to pa moramo pritrditi sklepu in spoznanju samoupravnih organov in kolektiva Termike, da je treba dokončno razčistiti spor z nekdanjim direktorjem podjetja in opredeliti njegovo odgovornost za takratni težavni položaj njihovega podjetja oziroma za sedanje »metanje polen« pod noge.

MILAN GOVEKAR

PODOBE NAŠEGA ČASA

»HOP, CEFIZELJ...«

Tistega dne, ko se je vrnil iz tujine član sveta za blagostanje butalskega ljudstva Jaka Jegulja, je bilo hudo soparno. Butale so otrple dremale pod pekočim julijskim soncem, butalska koruza pa je plenjala kot še nobeno leto doslej. A Jaka Jegulja bi ne bil eden najbolj pametnih butalskih mož, če bi ne vedel, kaj je njegova dolžnost. Mar naj se zdaj, ko je prehodil Znojile po dolgem in počez, zavali v prvo butalsko senco in se naspi? Ne in ne! Stisni zobe, Jaka!

— Joj, možje, v Znojilah se gode čudne reči! zakriči Jaka Jegulja pred županovo hišo. — Župan, hitro skliči sejo. Tudi policaj naj pride.

Župan se s težavo skobaca iz gugalnika, strese copate z nog in pograbi škornje pod roke. — Av, zaječi pred vrtno ograjo in umakne nogo z bodeče neže.

— Mežnar udari plat zvona za hitro sejo. Ko si obuje škornje, si zategne še telovnik in pogleda na uro: pet minut do poldne.

Zvon rezko zaječi. Občinskim možem na poljih in v delavnicah popada orodje iz rok. Kaj takega! Hitre seje ni bilo že najmanj dvajset let.

— Kaj je, za božjo voljo?! butnejo možje vsi hkrati v župana.

— V Znojilah se je moralo nekaj hudega zgoditi. Morda so nas pustili zadaj, da se je Jaki tako mudilo za sestanek. No, tu je, naj sam pove, kaj je!

— Možje butalski, pozdravljeni! dahne Jaka Jegulja, še ves moker od hitre hoje v opoldanski pripeki. — Možje butalski, ne vem, kaj je. Če bi vedel, kaj je, bi vas ne klical; rekel bi, glejte, tu so prišli Znojilčani naprej, posnemajmo, ali pa, tu so ga pokronali, roke stran — ta stvar, možje, pa ni ne tič ne miš...

— Kakšna stvar? Možje napeto čakajo.

— Kakor veste in kakor sem vam že poročal iz prejšnjih potovanj v Znojile, so Znojilčani živeli po naših postavah: kdor je pridno delal, je imel debelo mošnjo denarja, kdor je lenaril...

— Lenega čaka... prazen bokal! zagode eden izmed mož.

— ... a kdor je kradel...

— Hop, Cefizelj, moraš v luknjo! zapoje policaj.

— Kaj zdaj ne žive več po naših postavah?

— Povej, kaj si videl in doživel!

— Vse je v Znojilah urejeno tako kot pri nas: pred vsakim delom sedejo in se pogovorijo, kako ga bodo opravili, do kdaj bo narejeno in tudi, koliko naj kdo dobi na roko, ko bo delo opravljeno. Dogovarja in dela se v Znojilah tako kot pri nas, le deli se narobe. Marsikdo si iz občinske blagajne vzame več, kot zasluži.

— Le kako si lahko vzame več, vpraša začudeno policaj. — Kaj ni blagajna pod ključem, ključ pa pri blagajniku in županu?

— Glavna blagajna je pod ključem, vsaj tako so mi rekli, ampak napravili so več manjših blagajn in zelo veliko ključev. Tako imajo zdaj v Znojilah svoje blagajne župan, mežnar, dacar, notar, financar, učitelj, krčmar, trgovec — z eno besedo vsi, ki opravljajo javne posle. Eni jemljejo iz blagajn po vesti ali toliko, kolikor mislijo, da so zaslužili, nekateri pa toliko, kolikor potrebujejo.

— Ali je sploh še kakšen krajcar v znojilski blagajni, vpraša župan zaskrbljeno.

— To se pa ne ve. Kolikor denarja zmanjka, toliko ga nakujejo, tako da ga je vedno za sproti...

— Kako se pa potem ve, kdo je kradel in kdo ne?

— To ni kraja! reče Jaka Jegulja užaljeno. — Vidim, da nič ne razumete. Nekateri si le preveč jemljejo, vendar je pravica na njihovi strani, s postavami jim ne moreš blizu. Ve se pa po tem, koliko kdo ima, po razlikah. Eni imajo zdaj dosti, eni pa malo ali nič...

— In kako se ve, zakaj razlike?

— To se pa še ne ve! Zvedelo pa se bo, ker je po novi postavi zdaj vsak Znojilčan dolžan povedati, kje je kaj dobil in kam je tisto dal. Kdor je preveč vzel, bo moral vrniti.

— Kaj pa, če je kdo veliko vzel in vse zapravil...

Butalski možje se globoko zamislijo.

— Mar bi ne bilo bolj pametno, ko bi Znojilčani ne imeli možnosti, da preveč dobijo, spregovori končno Miha Tropotec, najstarejši Butalčan. — Pri nas je ključ od občinske blagajne pri županu, vsi možje pa ves čas natančno vemo, koliko je v njej denarja.

— Ni nas bilo treba s tako ihto odtrgati od dela, reče župan očitajoče Jaki Jegulji. — Tega, kar v Znojilah počno, ne bomo posnemali! Smo pa že bolj pametni kot oni v Znojilah, ali ne, možje?

— Prav imaš, župan!

— Imam pa že rajši butalske postave kot znojilske. In butalskega Cefizlja kot znojilskega Tolovaja, reče policaj zadovoljno. — V kraju, kjer hodi okrog veliko ljudi s tujimi ključi v žepih, nikoli ne veš, kdo krade in koga bi zagrabil. Tako delo je žalostno, da kaj!

VINKO BLATNIK

DE V AKCIJI

Namesto zaključka

Osnovna ugotovitev dosedanjih naših razmišljanj o sodelovanju med železnico in cestno-transportnimi podjetji je, da ne moremo pričakovati omembe vrednih rezultatov, če tovrstnih pobud, zlasti pa razmišljanj o modernizaciji dela in poslovanja, ne bo podprl tudi tretji partner — gospodarstvo.

S tem ni potrjena samo zahteva transportnih podjetij, da je treba promet obravnavati kot nedeljivo celoto in kot problem prostora, torej večje ali manjše regije, znotraj katere naj bi se po dogovoru med naročniki in izvrševalci transportnih uslug sčasoma uveljavile družbeno najkoristnejše in najbolj ustrezne oblike transporta. Ponekod bo pri tej delitvi dela »krajši konec« potegnila železnica, drugje spet cestni transport, vendar to in tokrat ni najbolj pomembno. Gre pa zato, da so dosedanji razgovori o sodelovanju med železnico in cestnim transportom opozorili, da s takšnim dogovorom o delitvi dela ne bi smeli več odlašati.

Ob vsem tem bi se lahko vprašali, kdo je ali kdo naj bi bil tisti, ki bi dal pobudo za dogovarjanje med naročniki in izvrševalci transportnih uslug. Žal je tako, da nihče ne more v celoti odgovoriti na takšno vprašanje. Vzroki za to so znani in jih ne bi ponavljali. Toda — če že je tako, to še ne pomeni, da lahko puško vržemo v koruzo in pasivno čakamo nadaljnji razvoj dogodkov.

Na čem vse temelji takšno prepričanje?

POBUDE JE TREBA (VČASIH) TUDI USMERJATI

Najbrž bo držalo, da še tako dobre pobude ne bodo vedno naletele na ugoden odmev, če jih »nekdo« ne bo pravočasno in tudi prav usmeril. Nekaj takšnega je zdaj potrebno tudi v transportu in njegovem vključevanju v razvoj in zadovoljevanje potreb preostalega gospodarstva. Menimo, da bi morali najbolj celovit in bolj ali manj dokončen odraz tovrstnih teženj predstavljati srednje in dolgoročni načrti gospodarskega razvoja posameznih območij, če že ne republik. Konkretne, s tem povezane zamisli in predloge pa nedvomno lahko posreduje samo temeljita razprava o problemih transporta v gospodarskih združenjih in še posebej v gospodarskih zbornicah.

Spričo razmer v naši republiki je že zdaj mogoče reči, da pristojni skupščinski in zbornični organi kažejo precej razumevanja za opisani način razreševanja problemov transporta kot celote, še posebej pa glede razčiščevanja odnosov med železnico in podjetji, ki se ukvarjajo s cestnim transportom, čeprav jim v slabo moramo šteti predvsem dvoje: da so se »zbudili« šele tedaj, ko so na to vprašanje opozorili sindikati, ter drugič: da ob vsem razumevanju še niso pokazali prave volje niti si niso vzeli dovolj časa, da bi s problematiko transporta kot najvažnejše gospodarske arterije seznanili tudi preostalo gospodarstvo. Ne glede na vse to pa vendarle lahko ugotovimo, da moremo ugoden razplet pričakovati, preden bi davek za sanacijo in modernizacijo transportnih podjetij moralo plačati gospodarstvo kot celota.

Vprašnje zase je, kdaj ali kako hitro smemo pričakovati razplet, ob katerem bi se v polni meri izrazila napredna hotenja transportnih podjetij, ki smo jih sicer dokaj podrobno opisali v dosedanjih nadaljevanjih naše akcije. Reči je mogoče zgolj to, da se bodo problemi razreševali toliko hitreje, kolikor bolj bo znotraj gospodarstva samega utrjeno spoznanje, da je perspektivna in družbeno najbolj sprejemljiva le takšna usmeritev in ureditev transporta, ki upošteva interese vseh prizadetih partnerjev.

TEMELJNI KAMNI SO ŽE POSTAVLJENI

Dejstvo je, da so kolektivi železnice in cestno transportnih podjetij resno poskusili gospodarstvu »vsiliti« sodobnejše in tudi cenejše načine transporta najrazličnejših vrst blaga. V zvezi s tem mislimo predvsem na uvajanje palet, nekakšnih zabojev standardnih velikosti, ki naj bi nenehno krožili med proizvajalci in končnimi potrošniki ter ne da bi blago, ki je vanje zloženo, spotoma prekladali. Konkretno: proizvajalec izroči prevozniku blago, zloženo na palete. Ko prevoznik palete pripelje do končnega naročnika, le-ta vrne prazno paleto, sprejeto paleto pa postavi v lastno skladišče, ki je zaradi tega lahko lepše urejeno, smotrneje izkoriščeno, predvsem pa se postopek pospeši in poceni, ker odpade delo pri nakladanju, prekladanju ali razlaganju blaga.

Čeprav bi bil to idealen potek transporta za pretežno večino blaga — prav vsega na palete namreč ni mogoče naložiti, so pa zato containerji in še druge možnosti mehaniziranega in pocenjenega transporta — v praksi pri nas tega še nismo dosegli. Precej podjetij se je sicer odločilo za takšen interni transport blaga, izdelkov ali surovin, navzven pa poslujejo po starem, ker jim bodisi manjka potrebna mehanizacija ali pa si nočejo nakopati »nepotrebnega« dela z izboljševanjem tako notranjega kot zunanjega transporta. Zaradi tega ni niti najmanj čudno, da desettisoči palet, ki so jih kupili na železnici, trenutno pomenijo samo obremenitev in napotje, ker so tudi železničarji ostali na polovici poti. S tovornjakom blago, zloženo na palete, sicer prepeljejo do naslovljenega kraja, potem pa zaradi pomanjkanja viličarjev in ostale mehanizacije spet delajo po starem — z rokami.

Po vsem tem, kar smo doslej povedali, lahko verjamemo, da bodo palete in z njimi ostalo blago v našem gospodarstvu začeli krožiti na opisani način, če bo to zahtevalo gospodarstvo samo. V ljubljanski veletrgovini PREHRANA, kjer so se odločili za interno paletizacijo transporta in kjer v ta namen že urejajo nova ter preurejujejo dosedanja skladišča, namreč odkrito povedo, da bodo sčasoma prevzemali blago le še od tistih dobaviteljev, ki se bodo odločili za enak način dostave. V času, ko v našem gospodarstvu dobivajo vse večjo veljavo tržne zakonitosti, tovrstnih pobud ne kaže prezreti. Zato verjetno ne bi bilo odveč, če bi v zvezi s komercializacijo poslovanja tudi transportna podjetja ponudila posebne ugodnosti tistim naročnikom, ki bi se odločili za paletizacijo pošiljk, saj je za transportno podjetje to tudi ugodnejše in cenejše.

MILAN GOVEKAR

V CELJSKI »METKI« PIHA UGODEN VETER

Boj z zastarelostjo

V celjski »Metki«, ki so jo še pred nedavnim razjedala notranja nesoglasja, usmerjajo v zadnjem času vse svoje moči v uresničevanje novega poslovnega in gospodarskega načrta. Prve uspehe so že dosegli, še več jim bodo navrgla prihodnja poslovna leta.

Kaj se je v »Metki zgodilo« v zadnjih nekaj mesecih, ko so še pred meseci nekateri iskali zanjo snubce, da bi jo izvlekli iz materialnih težav in ji zagotovili čvrstejši življenjski obstoj?

Z novim vodstvom se je »Metka« zagrizla v tri temeljna vprašanja: v modernizacijo strojnih naprav, v notranjo organizacijo z izpopolnitvijo sistema nagrajevanja in delno v spremembo komercialne politike.

Malokatero industrijo tako preganja čas tehničnega napredka kot prav tekstilno industrijo. In ta čas je ujel celjsko »Metko« vso skrušeno, ker nima trenutno prav nobenih moči, da bi se oblačila po novi tekstilni modi.

Dvainosemdeset odstotkov strojnega parka je v »Metki« odpisanega! Toda »Metka« še poganja večino te stare ropotije. Vmes so statve, ki so jih doma izpopolnili in polavtomatizirali. In na teh veteranih znajo vendarle »Metkini« delavci stkati tkanine, ki jim doslej kupci nikdar niso očitali slabe kvalitete. Nasprotno, za mnoge izdelke, na primer za moške srajce, ženske lahke poletne obleke in tkanine za posteljnino, je bila »Metka« vselej pojem kvalitete. Trg pa jim je v zadnjem obdobju skočil v hrbet. Terja doskrčeno blago, sanforizirane tkanine in sintetično blago. Teh tkanin pa v »Metki« na sedanjih strojih ne morejo stkati. Za večletno nazadovanje pri osvajanju novih izdelkov je kolektiv plačeval visok davek, najbolj ga je občutil v nizkih osebnih dohodkih.

»METKA« SE ODEVA V NOVO OBLEKO

Z novim vodstvom so v »Metki« napovedali tudi boj zastarelosti. O tem so mi pred dnevi pripovedovali Cveta Malačič, vodja prodajne službe, Drago Pušnik, planer in predsednik upravnega odbora, ter Kazimir Vodenik, obratovodja tkalnice in predsednik IO sindikalne podružnice. V prvi fazi, so dejali moji sobesedniki, bodo v »Metki« modernizirali oplemenitilnico. Kupili bodo najmodernejše naprave za smojenje in razškrobljenje, merceziranje, širinsko beljenje in sušenje s termofiksiranjem in kondenziranjem. Mnogi stroji bodo omogočili plemenitenje tkanin vseh doslej naravnih in umetnih surovin. Se pravi, da bodo v »Metki« lahko plemenitili poleg bombaža tudi doslej znane najbolj zahtevne umetne preje in mešanice.

Strojno opremo za oplemenitilnico so v glavnem že izbrali. Montirati jo bodo začeli v septembru, dokončali pa bodo ta del modernizacije v novembru letos. Z novim letom bo že lahko stekel normalni proizvodni in tehnološki postopek.

V drugi fazi modernizacije bodo v »Metki« avtomatizirali pripravljalnico in tkalnico. Trenutno je ta del rekonstrukcije samo zamisel, vendar zanjo že pripravljajo strokovne študije in ni več daleč čas, ko se bodo pogovarjali o izbiri in nakupu strojnih naprav tudi za ta obrata. S tem bi bil okvirni načrt modernizacije v »Metki« zaključen.

KOLEKTIV NE MORE POKRIVATI IZVOZNIH IZGUB

Poleg kvalitetne proizvodnje ja dasne bolj kot kdajkoli doslej pomembna uspešna prodaja. »Metki« dobro deluje trgovska žilica. Do konca maja so imeli v skladišču le minimalne zaloge. Računajo sicer, da bodo zaloge do srede avgusta nekoliko porasle, vendar jih ne bodo resno ogrozile. Tudi dinarska realizacija je razmeroma ugodna, osebni dohodki pa so lahko letos poskočili v povprečju od lanskih 560 na 680 N-dinarjev. Napredek je, pravijo v »Metki«. In to je tudi upanje, da bodo novi poslovni prijemi rodili še večji uspeh.

Še vedno neugoden devizni režim pa sili »Metko« v drugačno prodajno politiko. Lani in predlani so izvozili približno petino svoje proizvodnje. Svojo pot na inozemski trg pa so drago plačali. Predlani na primer jih je veljal izvoz 4 milijone N-dinarjev izgube! Si lahko predstavljate, sprašujejo trpko, kako bi se nam godilo, če bi namesto izgubljenih 4 milijonov N-dinarjev imeli dva milijona za osebne dohodke, enak znesek pa za sklade?

Letos so izvoz zelo skrčili. Že prej sklenjene pogodbe z inozemskimi kupci so morali sicer izpolniti. Izvozili so blaga v vrednosti približno 34.000 dolarjev, pri tem pa so vknjižili izgube za 300.000 N-dinarjev. Kupčije z inozemstvom so torej jalove. Zato mora »Metka« kljub najboljši volji, da bi izvažala, prodajo tujim kupcem skrčiti na razumno mejo. Že sedanja proizvodnja, posebno pa nova, ki bo stekla z novih modernih strojev, zanima najbolj domače konfekcionarje. In na tem domačem tržišču gradi »Metka«.

J. V.

MURSKA SOBOTA

Strokovne službe v tovarni perila in konfekcije »Mura« v Murski Soboti so pripravile pravilnik o nagrajevanju po delu za posamezne vodje oddelkov in za strokovnjake, ki jih zaposluje to podjetje. S tem bodo v Muri prenehali z dosedanjo prakso, ko so bili samo osebni dohodki zaposlenih v neposredni proizvodnji odvisni od delovnih rezultatov, medtem ko je imel vodstveni in vodilni kader v podjetju zagarantirane mesečne prejemke.

F. H.

NAJ »INIS« POKOPLJEMO?

Slovenski steklarji nasprotujejo likvidaciji

(Nadaljevanje s 1. strani)

pri 3,8 milijona kvadratnih metrov.

Investicijski elaborat torej ni bil realen. Po mnenju sveta za nekovine pri gospodarski zbornici, bi morali poklicati strokovnjake iz investicijskega biroja na odgovornost, predvsem pa nosilca naročila.

Prvi sanacijski program, ki ga je prav tako pomagal izdelati Investicijski biro v Ljubljani, je predvidel, na bo z nakupom tempirke proizvodnja normalizirana, pa ni bila!

Zdaj, ko je Inis do grla v dolgovih in v neprodanih zalogah stekla, čeprav je Industrijski biro poleg ustrezne kakovosti zagotavljal tudi tržišče, pa strokovnjakov, ki so sestavili investicijski program, ni blizu...

Še bolj pa jim nekateri zamerijo drugo neizpolnjeno in vnaprej plačano nalogo. Omenjeni svet za nekovine je v Industrijskem biroju naročil študijo o perspektivnem razvoju nekovinske industrije. Prvi del, ki bi moral biti gotov do konca lanskega leta, naj bi obravnaval steklarstvo, predvsem zaradi Inisa in njegove nadaljnje proizvodne orientacije in usode. Toda te študije še sedaj ni in je ne bo do septembra. Industrijski biro se izgovarja na velike delovne obveznosti do tovarne kremenčevega peska v Straži ob Sotli in do nove steklarne v Paračinu.

Do septembra, ko bo študija končana, pa za Inis morda niti ne bo več potrebna. Potrebovali bi jo že davno, skrajni rok pa poteka prav zdaj. Naravnost vsiljuje se pomislek, ali morda Industrijski biro namenoma ne zavlačuje naročila. Če bo Inis pred septembrom likvidiran, se strokovnjakom, ki so zanj sestavili investicijski program, ne bo treba več na široko zagovarjati, zakaj so investitorje zavedli z nerealnimi podatki ter s premalo proučenim projektom in tehnologijo dela povzročili izgubo, ki gre v desetine milijard starih dinarjev.

»V TOVARNI NAJPREJ RED«

Direktor hrastniške steklarne, ki ga je med steklarji najbolj prizadela vest o prisilni upravi v Inisu in o njeni sestavi, je na gospodarski zbornici SRS pripomnil:

»Če bi bil boljšega zdravja, bi si upal Inis spraviti na noge. Steklo potrebujemo, zato smo steklarji podprli gradnjo Inisa, ni pa vseeno, kakšen je asortiment stekla in kakšna je komercialna služba. Ne čudim se, če Inis propada. Namesto da bi strokovnjaki drug drugega podpirali, so sestavljali zapisnike, kako ga je kdo polomil. Najprej je treba napraviti red v tej tovarni in poiskati izkušene strokovnjake. Če to uspe, bo sanacijski kredit upravičen in program realiziran.«

Po njegovem mnenju bi morali v Inisu povečati asortiment ravnega stekla in dati prednost donosnejšemu steklu. Ko bo ta osnovna proizvodnja rentabilna — to je ob polni izkoriščenosti strojev in tolikšnem zmanjšanju proizvodnih stroškov, da se bo Inis brez materialnih žrtev vključil v izvoz — pa naj bi začeli steklo tudi predelovati, kakor je bilo predvideno v investicijskem programu. Stekleno embalažo je na domačem tržišču laže vnovčiti kakor ravno steklo, posebno če tovarna izdeluje samo 2 in 3-milimetrsko, kot je to primer za Inis.

MARIOLA KOBAL

ZA VAŠO HIŠO
OKNA, VRATA, PARKET, MIZARSKE PLOŠČE, ŽAGAN LES IGLAVCEV IN LISTAVCEV, SALONIT, KERAMIKA, I.T.D.
SLOVENIJALES
LJUBLJANA CELJE MARIBOR

KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC

Kako bo jutri?

Če je kdo še menil, da je naša reforma le drugačna, bolj smotrna in spodbudna delitev dohodka med delovnimi ljudmi in delovnimi ter družbenopolitičnimi skupnostmi kot v časih ekstenzivnega gospodarjenja, to je »enostavna računska operacija«, mu po zadnjih pojavih in dogodkih v našem družbenem življenju ne kaže drugega, kot da se od takšnega prepričanja čimprej poslovi. Gospodarska reforma se je začela pod pritiskom študentov in delovnih kolektivov »po hitrem postopku« ter s »polno paro« razraščati v družbeno reformo in v reformo naše zavesti. Politično ozračje je nabito z vzkliki, da je bilo besed že več kot preveč in da hočemo AKCIJO IN DEJANJA. Vendar ne vsakršne akcije in dejanj, posebno takšnih ne, ki bi podirala in razkrajala, marveč delovnih, ustvarjalnih akcij, dejanj, ki je z njihovo pomočjo mogoče hitreje naprej.

Zastavlja se vprašanje: na kaj naše akcije in dejanja opreti? Z odgovorom ne bo zadrege: najširša osnova za našo aktivnost v času, polnem protislovnih individualnih, kolektivnih in družbenih interesov, je nedvomno program ZKJ (ki ga ne uresničujemo dovolj dosledno in brezkompromisno), akcijsko in praktično pa velja uporabiti smernice predsedstva in izvršnega komiteja CK ZKJ, saj vsebujejo povsem konkretne napotke o nalogah komunistov in delovnih ljudi pri preosnovi naše družbe. Vendar tudi tako avtoritativna opora za takšno družbeno aktivnost, kakršno terjajo sedanje razmere ni čas, ne bo dovolj trdna, če je ne bomo podkrepili z jasno besedo, kako bo jutri.

Ni torej naključje, da bo glavna tema na VI. kongresu ZKS, ki bo v jeseni: NAŠ JUTRIŠNJI DAN. Kakor je znano, iščemo v Sloveniji odgovor na vprašanje, kako bo jutri, s pomočjo ljubljanskega inštituta za ekonomska raziskovanja, ki pripravlja študijo o glavnih problemih slovenskega ekonomskega, socialnega in regionalnega razvoja.

Ta naloga še malo ni enostavna, saj je težko določiti že sam vrstni red prioritetnih problemov raziskave. Inštitut jih je kot predlog za javno politično in strokovno razpravo in sporazum razdeli v naslednje skupine: zaposlovanje, struktura, infra struktura, smer razvoja in produkcijski dejavniki. O vsakem od teh problemov naj bi v predkongresni aktivnosti v Sloveniji javno in čimbolj dokumentirano razpravljali, tako da odločitev za koncept razvoja Slovenije ne bo le znanstveno strokovni napotek, kako kombinirati produkcijske dejavnike, da bi se odločili za optimalno smer gospodarskega razvoja, ampak zavestno sprejeta delovna obveza vseh delovnih ljudi v naši republiki.

Namesto sklepa tega sestanka velja posredovati glavno ugotovitev, ki jo vsebuje prva informacija o oblikovanju koncepta razvoja Slovenije. Glasi se:

Slovenija je majhna, vklenjena med velike sosede, ki težijo k temu, da bi našo ekonomsko, socialno in prostorsko potenco vključili v svoj okvir. Ta težnja je v zgodovini že nekajkrat dokazana in žal tudi uspešno realizirana.

Smo v obdobju, ko smo spoznali svojo šibkost in stopnjo nacionalne ogroženosti bolj kot kdajkoli poprej. Ta proces osveščanja terja ustrezno znanstveno dokumentacijo in orientacijo. Koncept dolgoročnega ekonomsko-političnega razvoja Slovenije mora biti konstrukcija tistih razvojnih dejavnikov, ki objektivno obstajajo, ki so dostopni in ki jih lahko zaposlimo.

Usmeritev našega razvoja mora zato računati s kar najbolj realnimi ocenami sedanjih in bodočih dogodkov, teženj in sprememb. Naše gospodarstvo ne more ubrati avtonomne poti. Vedno bomo več ali manj dopolnjevali gospodarske funkcije tega dela Evrope, boriti pa se bomo morali, da ne postanemo njegov privesek.

VINKO BLATNIK

Domača kozmetika

V tejle vročini se vsi čezmerno potimo. Telo pač z znojem oddaja odvečno toploto. Ce se hladimo s pijačo in prejobilno jemo, je ta naloga še večja. Najpreprosteje pa jo zmanjšamo, če se lahno oblačimo in se preveč ne nalivamo s pijačo, gotovo že veste, da vroč, grenak ruski čaj izdatno odžeja, manj znano pa je, da potenje znižuje žajbljev čaj.

SE VAM POTIJO NOGE?

V pretirani vročini nas nagonsko vleče k vodi. Osebna higiena je ta čas nadvse potrebna. Po umivanju z mlačno vodo se splaknimo še z mrzlo. Zlasti to velja za noge, če se nam pretirano znojijo. V tem primeru hladni vodi dodajmo na lavor vode dve žlici kisa ali žlico mlečne kisline. Kisla kopel namreč odvzame koži neprijeten vonj.

Po večernem umivanju noge do suhega zbrišemo tudi med prsti in jih namažemo s tekočino zoper potenje, ki jo dobimo v vseh lekarnah, nato pa jih posujemo s pudrom iz formalina, smukca in cinkovega oksida, ki omejuje potenje.

Tekočino in puder zoper potenje uporabljamo tik pred spanjem. Ko je to opravljeno, obujemo stare bombažne nogavice, zjutraj pa noge samo omočimo v alkohol, ki mu je primešan formalin in obvezno obujemo sveže nogavice. Obutev naj bo čimbolj zračna in z usnjenimi podplati.

JEDILNA SODA ALI HIPERMANGAN ZA PAZDUHE

Potenje pazduh je zaradi kvarjenja oblek in neestetskih mokrih lis pod pazduhami enako neprijetno kot potenje nog. Vendar so tudi zoper to potenje dobra, preizkušena preprosta zdravilna sredstva.

Vodi za umivanje dodamo jedilno sodo ali hipermangan. Zadostuje žlica jedilne sode na liter vode ali toliko zrnc hipermangana, da se voda rožnato obarva. Za umivanje pazduh pa dobro de tudi raztopina mlečne kisline, (malo žličko na liter vode). Nato si obrisane dele popudramo z otroškim pudrom ali z navadnim cinkovim. Preden se zjutraj oblečemo, si lahko pazduhe ovlažimo s formalinovim alkoholom, ki ga uporabljamo za noge, potem pa odišavimo s kolonjsko vodo.

Potnice na oblekah tkanino zavarujejo pred madeži, znojenje pa še povečajo, ker ne prepuščajo zraka.

ZA ZNOJNE ROKE

Nas same navadno bolj moti znojenje rok kakor okolico. Na rokah namreč znoj hitro hlapi in zato ne smrdi.

Zdravilo zoper znojenje rok je večkratno umivanje čez dan, odpravimo pa ga tako kakor znojenje nog. Zvečer si roke umijmo s toplo vodo in milom, splaknimo z mrzlo vodo, dobro zbrišimo in nato navlažimo s formalinovim alkoholom. Če se nam zelo močno znojijo, jih nato še popudrajmo in nataknimo bombažne rokavice. Po jutranjem umivanju pa si jih ovlažimo z nekaj kapljicami limonovega soka, nato pa še s kolonjsko vodo.

V ŠTIRINAJSTIH DNEH USPEH

Ob redni in pravilni negi telesa težave s potenjem skoraj brez sledu izginejo že v štirinajstih dneh. Vsaj za nekaj mesecev. Ta čas pa se samo redno umivajmo in negujmo.

MARJANCA

Imenitna oprema za taborjenje

Kaj nudijo naše prodajalne za počitnice v prirodi

Kdor v teh vročih julijskih dneh še ni odpotoval na počitnice, se bo gotovo podal na pot v najkrajšem času.

Vsi tisti, ki so že kdaj preživeli svoje proste dni pod platneno streho, v prijetni senci borovega gozda, si bodo tudi letos želeli na taborjenje.

Seveda moramo imeti za prijetno bivanje v naravi marsikaj: ustrezen šotor, zračne blazine, spalne vreče, zložljive stole in mizo, pribor za kuhanje, športne rekvizite za aktiven oddih itd., itd.

Marsikdo bo oporekal, češ, vsa ta »krama« ni nujno potrebna. Res je... toda, kdor ima nekaj več denarja in hodi redno na taborjenje, si bo gotovo vsako leto izpopolnil svojo opremo. In vsem tistim, ki se bodo v teh dneh odločili za nakup tega in drugega rekvizita za taborjenje, smo namenili naš današnji prispevek. Obiskali smo namreč naše trgovine in si ogledali, kaj je na voljo kupcu za taborjenje in za rekreacijo v vodi.

VESELJE BOMO IMELI S KVALITETNIMI IZDELKI

Že bežen pregled po prodajalnih mizah naših specializiranih športnih trgovin in tudi veleblagovnic nam pove, da je naša domača industrija napravila v minulih letih zares velik korak na področju izdelovanja športne opreme. Zato se danes že lahko zadovolje tudi tisti najbolj zahtevni kupci, ki so se doslej radi ozirali le po izdelkih tuje proizvodnje.

Velik družinski šotor si danes lahko omislite že za dobrih 1100 N-dinarjev. Šotor ima spalni prostor za tri ljudi, ločen dnevni prostor in seveda predprostor s platneno streho. Vhod se odpira z zadrgo, prostor za spanje je iz dvojnega platna.

Induplatijev »četvorček«, ki je neprimerno večji od vseh dosedanjih dovrstnih šotorov in s tem seveda tudi primernejši za daljše taborjenje, velja 650 N-dinarjev. Cena je ugodna, še posebno, če vemo, da je šotor ličen in vrhu vsega tudi kvaliteten. Šotor »dvojček«, znan pod imenom »študent«, je seveda veliko cenejši. Za največje hišne šotore pa mora odšteti kupec blizu 2500 N-dinarjev. Na prvi pogled je cena visoka, v primerjavi s cenami v zamejstvu pa je še vedno več kot sprejemljiva.

Za prijetno taborjenje si moramo seveda omisliti tudi dobro ležišče. Zanj potrebujemo spalno vrečo in zložljivo postelju ali zračno blazino. Taborniška postelja ali zračna blazina velja blizu 120 N-dinarjev. Kvaliteta obeh izdelkov pa je solidna...

Cene spalnih vreč so zelo različne. Za dobro spalno vrečo mora odšteti kup blizu 200 N-dinarjev. Kdor se je odločil za nakup, ne bo napravil napak, če bo malce globlje segel v žep in se odločil za kvalitetnejšo vrečo. Služila mu bo dolga leta in z njo bo v vsakem letnem času več kot zadovoljen.

Najdražji zložljivi naslanjači stanejo danes v naših trgovinah dobrih 70 N-dinarjev. Tudi zložljive taborniške mizice niso poceni, za najkvalitetnejšo morate odšteti skoraj 100 novih dinarjev — pa vendar bomo imeli s tem taborniškim »pohištvom« na počitnicah veliko veselje. Tudi tovrstni izdelki so kvalitetni in vrhu vsega kar se da lični.

Seveda šteje k sodobnemu taborjenju tudi kuhalnik. Kdor zmore, naj si vsekakor omisli plinski kuhalnik, ki ima pred vsemi drugimi, to je bencinskimi, petrolejskimi in kdo ve kakšnimi še vse, velike prednosti. Je sicer najdražji — v vsakem primeru pa gotovo najbolj uporaben.

Naš domač plinski kuhalnik z jeklenko vred velja 122 N-dinarjev.

ZADOVOLJIVA IZBIRA OPREME ZA PODVODNE ŠPORTE

Naše trgovine niso najbolje založene z opremo za podvodni ribolov. Toda za tiste, ki bodo vzeli svoje izlete v »potopljeni svet« zgolj za rekreacijo, bo izbira kljub vsemu zadovoljiva.

V specializiranih športnih trgovinah pa tudi v veleblagovnicah ima kupec na voljo različne maske za podvodni ribolov. Med njimi najdemo tudi tako imenovana podvodna očala. Vsem, ki bodo te dni kupovali opremo za sprehode »pod vodo«, toplo priporočamo, naj ne kupijo teh očal. Stekli namreč ne ležita v isti ravnini, zato vidmo vse predmete dvojno. To pa v vsakem primeru pomeni, da ta podvodna očala tako rekoč niso uporabna. Zato svetujemo, da si omislite raje masko, ki naj bo majhna in se naj mehko, vendar dovolj tesno prilega obrazu. Važno je namreč, da maska ne tišči in da je obenem tudi vodotesna.

Cevka za dihanje — s temi so naše trgovine dobro založene — mora biti samostojna, ne sme imeti nikakršne naprave, nikakršnega avtomata, ki bi zapiral vhod v cev, ko je ta pod vodo ali pa jo zalije velik morski val.

Pa še en nasvet: po navadi dobimo v naših trgovinah cevke za dihanje, ki so daljše od 30 cm. Take cevke moramo skrajšati, saj povsem zadostuje, da moli iz vode pri plavanju le kakih 10 cm dihalne cevi. Daljše cevke otežkočajo dihanje in seveda tudi izpihovanje vode.

S plavutkami so naše trgovine razmeroma dobro založene. V vsakem primeru se pri nakupovanju odločite za plavuti, ki vas ne bodo tiščale in se bodo kar najbolj mehko prilegale vaši nogi. Le v tem primeru boste v vodi zares uživali. Zelo neprijetno je namreč, če vas že po uri plavanja pošteno trga po gležnju, stopala pa so posejana s pekočimi žulji.

Svetujemo tudi, da daste prednost mehkejšim plavutim.

Zelo minimalno izbiro pa nudijo naše trgovine pri podvodnih puškah. V večini primerov lahko kupite le zelo veliko puško na gumo. Zanjo morate odšteti blizu 200 N-dinarjev, čeprav ni toliko vredna. Za lov v našem morju je ta puška namreč malce premočna in vrhu vsega — predvsem zavoljo velikosti — tudi nepraktična. Zato vsem tistim, ki želijo postati v letošnjih počitnicah podvodni lovci, priporočamo, da skušajo dobiti manjšo puško, ki bo priročnejša in obenem še vedno dovolj močna za lov v Jadranu.

ARHITEKTOV KOTIČEK

VPRAŠANJE:

Že lani smo začeli popravljati hišo in bi radi stanovanje bolj sodobno uredili. Že od nekdaj mi je všeč kamin, zato bi ga želela imeti v dnevni sobi. Razmišljam tudi o tem, da bi imela v dnevni sobi akvarij in nekaj lovskih trofej, saj je mož lovec. Rada bi tudi vedela, če vas še lahko poprosim za nasvet, ko bomo kupovali pohištvo za druge prostore.

G. P. — TRBOVLJE

ODGOVOR:

Prav z veseljem bi rada ustregla vaši želji, da bi imeli v dnevni sobi kamin, vendar pa vam moram to zamisel odsvetovati, saj se boste tudi brez njega v stanovanju dobro počutili. Prav dobro vas razumem, da bi hoteli imeti stanovanje, ki bi bilo nekaj posebnega, nestandardnega, posebno ker imate moža, ki se ukvarja z lovom in imate doma že veliko lovskih trofej. Vem, da bi te trofeje vsakdo rad postavil v prostor, kjer jih bo lahko vsak obiskovalec občudoval. Toda te stvari morajo imeti svoje mesto, morajo se dobro vključiti v ambient. Res je, zelo dobro harmonijo bi ustvarile te trofeje v prostoru s kaminom, a zavedati se moramo, da lahko postavimo kamin samo v velik prostor. Pod velik prostor pa ne moremo šteti sobe s 16 m² površine. Poleg tega ta prostor ni samo posebna soba, kot temu pravimo, ki bi bila opremljena v lovskem stilu, ampak želite, da bi vam obenem služila kot dnevna soba. Zato namenite tem trofejam samo samostojno steno; v vašem primeru gre za steno od vhodnih vrat.

Po vašem pisanju sklepam, da ste tudi vi ljubiteljica narave in živali, zato bi radi postavili v dnevno sobo vsaj akvarij, če že ne morete imeti kamina. Svetujem vam, da to željo tudi uresničite, vendar pa naj akvarij tvori s steno zaključeno celoto. Sezidajte ga iz kamna, prav tako pa tudi steno, na katero boste pritrdili trofeje, obložite s kamnom. Mislim, da bo taka rešitev dobro odtehtala to, da ne morete postaviti kamina.

Sobo ogrevate s centralno kurjavo, pišete pa, da bi radi radiator skrili. Ena od možnosti je ta, da obesite zavese od stropa do tal pred radiatorjem. Taka rešitev je praktična tudi zaradi tega, ker se bodo zavese veliko dlje ohranile in tudi umazale se ne bodo tako hitro. Topli zrak namreč pri radiatorju kroži proti stropu, in sicer čim večja je temperatura v radiatorjih, tem hitreje se dviga tudi zrak. Ta topli zrak pa potegne s seboj tudi ves prah. Če pa se ne boste odločili za zavese, ogradite radiator z rešetko iz kovanega železa. O preostali opremi dnevne sobe vam tokrat nisem ničesar pripovedovala, saj se zanjo še niste odločili.

INŽ. ARH.
DOROTEJA DOZET

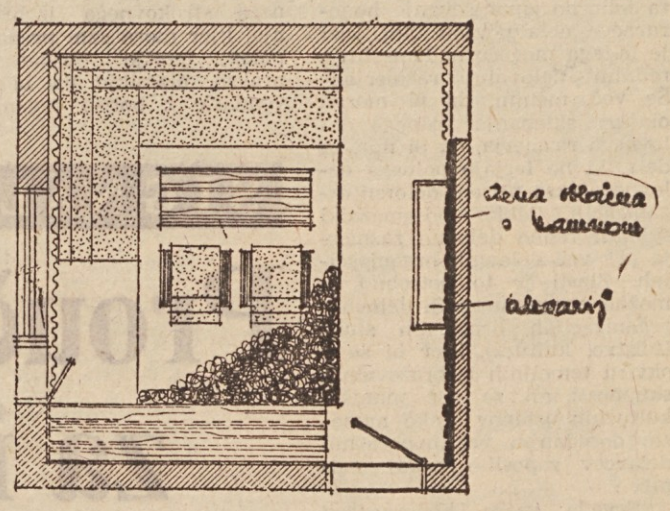

KUPON ZA ARHITEKTOV KOTIČEK

Komet je zažarel

Dobrodošla konkurenca metliškega proizvajalca

Metliška konfekcija Komet si je letos povečala krog odjemalcev predvsem z izredno cenenimi poletnimi haljami in oblekami. Najcenejša halja iz trpežne tiskanine s čednim umirjenim vzorcem za starejšo žensko ali z nežnim za mlajšo žensko stane smešno malo: 1700 S-dinarjev. Najdražje poletno žensko oblačilo iz pikeja, ki je zaščiten proti mečkanju — kranjski Tekstilindus se je pri vzorčenju blaga letos izredno potrudil — pa dobe trgovci v tem podjetju že za 4500 S-dinarjev.

V trgovini so, seveda, ta oblačila malo dražja, ker sta tovarniški ceni priračunana še marža in prometni davek, vendar po izjavi prodajalke v trgovskem podjetju Biserka v Ljubljani Komet kljub temu močno konkurira drugim konfekcionarjem. Obleke in halje iz podobnega blaga kot ga predeluje Komet, so za več tisočakov dražje! Naj vas opozorim še na to, da so Kometovi kroji — tako trdijo prodajalke iz Biserke — izredno dobri, zato vsako pošiljko oblačil takoj razprodajo.

Kometove halje iz tiskanine so uporabne za doma in za plažo, medtem ko v boljših izdelkih name in pikeja lahko mirne vesti, da ste solidno oblečeni, hodite v službo in po dopoldanskih gospodinjskih opravkih.

MOŠKE KOPALKE IZ HELANKE PO 1900 DIN

Komet pa je tudi moškim pripravil prijetno presenečenje za vroče dni. Kopalne hlače iz debele, deloma podložene helanke, ki jih krasi letos zelo moderen širok pas z dekorativno kromirano sponko, prodaja po 1900 S-dinarjev, za otroke pa od 800 S-dinarjev naprej.

Zavod za napredek gospodinjstva, ki je po trgovinah testiral kopalne hlače, je dal Kometu največje priznanje: njegove izdelke potrošnikom toplo priporoča zavoljo lepega kroja, brezhibne izdelave in nizke cene. Pri testiranju je požel Komet več hvale kakor ljubljanska Pletenina; proizvodni novinec je torej prekosil veterana...

NOVE POTROŠNIŠKE »BOMBE«

Komet pripravlja potrošnicam novo presenečenje. Pravkar je uvozil za 40 milijonov S-dinarjev lycre — sintetične raztegljive tkanine, čipk, elastike in spenjene gume za modrce in steznike.

Prototipi novim steznikov in modrcov so že izdelani in po mojem ne zaostajajo za istovrstnimi izdelki naše renomirane Lisce, prej bi rekla, da so celo lepši!

Podjetje se pri prodaji tega intimnega perila ne namerava polakomniti. Širok steznik iz lycre, okrašen s čipkami, bo stal v Kometu samo 3200 S-dinarjev. Za podobnega z inozemsko znamko Triumph pa odštejete zdaj v ljubljanskih trgovinah 7040 S-dinarjev!

VZPON S TUJO POMOČJO

Ta nenaden vzpon Kometa je povezan s tujci. Komet že tretje leto kooperira s svetovno znano nemško firmo »Triumph internazional«. Ta jim je poleg strojev poslala tudi proizvodno tehnologijo, priučila delavke, ki žensko intimno perilo izdelujejo po Triumphovih normativih iz Triumphovega materiala.

Vse doslej ti najlepši Kometovi izdelki niso prišli v naše roke, razen če so jih po izvozu v Nemčijo naši trgovci spet uvozili. Pri »lohn poslu« je pač tako, da izdelovalec obesi na izdelek firmo delodajalca. In tako bo tudi poslej s Kometovimi izdelki za Triumph.

Kot rečeno, pa je Komet z najetim deviznim kreditom sam uvozil podoben material, kot ga dobiva od Triumpha, da bo tudi domače tržišče preskrboval s svojimi najlepšimi izdelki. Če je Triumph, ki si noče pokvariti sedemdesetletnega renomeja s slabo kakovostjo, zadovoljen z njimi — doslej namreč še nikoli ni zavrnil poslanih pošiljk — bomo najbrž tudi mi. Ogromna razlika v ceni med uvoženimi in enako lepimi domačimi modrci in stezniki pa bo zadovoljstvo še povečala.

Ma—

RENAULT

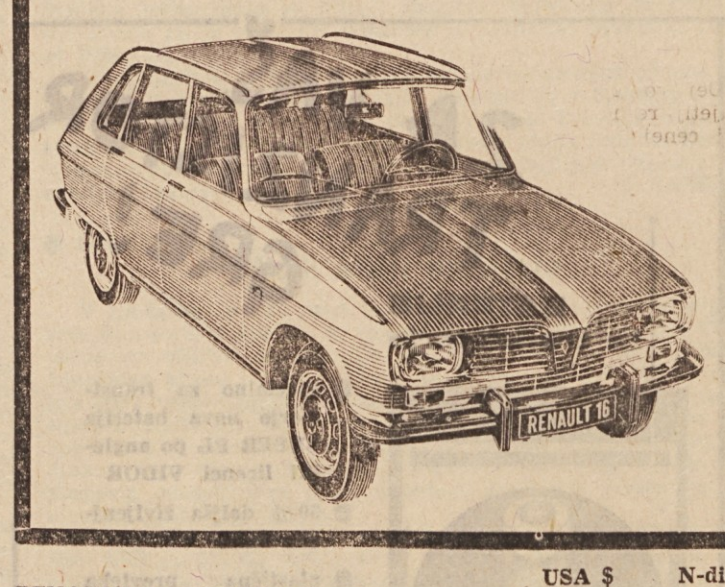

	USA $	N-din
RENAULT 4 EXPORT, 845 ccm, 30 KM (SAE)	974,27	in 10.060.—
RENAULT 4 LUXE	888,20	in 9.280.—
RENAULT 8 LUXE, 1108 ccm, 46 KM (SAE)	1.109,97	in 11.400.—
RENAULT 10, 1108 ccm, 46 KM (SAE)	1.225,43	in 12.450.—
RENAULT 16 GRAND LUXE, 470 ccm, 63 KM (SAE)	1.551,54	in 16.540.—

PLAČILNI POGOJI SO NEIZPREMENJENI DOBAVA TAKOJ

cosmos
inozemska zastopstva

LJUBLJANA, Celovška c. 32, tel. 313-141
MARIBOR, Grajska 7, tel. 22-654
KOPER, TRGOAVTO JLA 25, tel. 21-620
CELJE, AVTO CELJE, Ljubljanska 11, tel. 21-80

KAVA
mercator

MNENJA IN STALIŠČA

Za ali proti honorarnemu delu?

Razprave o tem ali je prav, da dopustimo tako neomejeno honorarno delo ljudem, ki so redno zaposleni in ki često zaradi obremenjenosti s honorarnim delom ne izpolnjujejo svojih osnovnih delovnih nalog, so pri nas posebno v zadnjem času zelo ostre. Kot običajno se v takih razpravah oblikuje več stališč, od najbolj radikalnih, da je treba prepovedati vsako honorarno delo, do najbolj liberalnih, da je treba ljudem pustiti, da delajo kolikor pač zmorejo. Kot je znano, se pripravljajo v federaciji nekateri predpisi, ki bodo globlje posegli v sedanji položaj honorarnega dela. Predvidevajo se predvsem nekateri finančni ukrepi — večja obdavčitev takega dela, naj bi prisilila delovne organizacije, da bodo honorarno delo čim bolj omejile, namesto »honorarcev« pa zaposlovale mlade, ki po končani šoli ne dobe zaposlitve.

Naj se takoj opredelim. Sem za odločno zmanjševanje honorarnega dela povsod tam, kjer je le-tega mogoče nadomestiti z rednim delovnim razmerjem. Še več, menim, da bi morali olajšati sklepanje rednega delovnega razmerja, da bi npr. za dela, ki ne terjajo polnega delovnega časa pri eni delovni organizaciji, lahko posamezniki sklenili redno delovno razmerje pri več delovnih organizacijah. Zlasti je to potrebno in možno pri posameznih delovnih organizacijah družbenih služb (šolstvo, kultura), kjer bi se v okviru temeljnih izobraževalnih skupnosti ali za več manjših kulturnih ustanov lahko namesto dosedanjih več honorarnih delavcev zaposlilo nekaj stalnih.

Seveda vsega honorarnega dela ni mogoče nadomestiti z rednim, bodisi ne zato, ker se na posamezna delovna mesta nihče ne javi, bodisi ne zato, ker je npr. v poklicnih šolah pri učiteljih praktičnega pouka prednost, da so neposredno zaposleni v proizvodnji. Nemogoče je tudi npr. za vse področje izobraževanja odraslih namestiti stalne — redno zaposlene predavatelje. Predvsem v družbeno-političnem izobraževanju bo velik del predavateljev prav iz vrst družbenopolitičnih delavcev, ki so stalno zaposleni bodisi v gospodarstvu, družbenih službah, javni upravi itd. Podobno je s predavatelji za zdravstveno, moralno-etično vzgojo, razne oblike funkcionalnega strokovnega izobraževanja, kjer mora sam predavatelj poleg teorije poznati tudi prakso. Marsikje pa bi lahko vendarle z boljšo organizacijo in smotrnejšo koncentracijo sedaj zelo razbitih oblik splošnega izobraževanja odraslih honorarno delo zamenjali z rednim. Take možnosti so zlasti pri osnovnem splošnem izobraževanju, pri tečajih tujih jezikov ipd.

Zato bi namesto kategoričnega za ali proti — morali za vsako področje temeljiteje videti možnosti in pogoje za zmanjševanje honorarnega dela. Pri tem nas mora voditi dvojec: stalno zaposleni delavec, ki mu je redno delo tudi življenjska perspektiva je mnogo bolj pripravljen za to delo izpopolnjevati svoje znanje in bolje delati. Z odpiranjem novih delovnih mest, predvsem takih, kjer imamo mlade šolane kadre, ki čakajo na zaposlitev, bomo neposredno zmanjšali brezposelnost.

TILKA BLAHA

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo. Izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGAČNIK

Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 813/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695, 312-402 in 310-033, uprave 310-033. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486. — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din. — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo. — Poštnina plačana v gotovini. — Tisk in klišeji ČZP »Ljudska pravica«. Ljubljana

SIGNALI

Proučevanje ‚tržišča' za izobraževanje

Kar naprej se srečujemo z dilemo, ali posamezni izobraževalni programi vsebujejo tista znanja, ki jih ljudje določenih poklicev potrebujejo oziroma jih bodo potrebovali. Ob tej dilemi izobraževalne institucije največkrat ugotavljajo, da so delovne organizacije tiste, ki bi morale povedati kako spremeniti ali dopolniti izobraževalne programe, da pa tega ne delajo ali pa le v izjemnih primerih. Delovne organizacije pa zopet ugotavljajo, kakšna znanja vse manjkajo njihovim zaposlenim ali mladim generacijam, ki so se komaj izšolale, krivijo za to izobraževalne institucije in kot že rečeno, malokdaj same prispevajo k temu, da bi se izobraževalni programi popravili. Skratka, do sodelovanja prihaja le malokdaj in zelo počasi. Zato vzbuja tolikanj večje zanimanje novost pri proučevanju »tržišča« za izobraževanje, ki jo uvaja Višja šola za organizacijo dela v Kranju. Kakšna je ta novost?

Višja šola za organizacijo dela v Kranju se zaveda, da lahko izobrazbeni profil za vodstvene in strokovne delavce določijo najbolje samoupravni organi, odgovorne službe in osebe v delovnih organizacijah. Zato bodo letos na pobudo Gospodarske zbornice Slovenije organizirali seminarje za funkcionalno izobraževanje vodstvenega kadra in strokovnih delavcev na prav poseben način. Posebnost je namreč v tem, kako bodo sestavili program izobraževanja za posamezne zaključne seminarje. Delovnim organizacijam so razposlali poseben prospekt, na katerem je natiskana tudi »tabela izobraževanja«, ki vsebuje 72 izobraževalnih tem z devetih področij: fiziologija dela, psihologija dela, sociologija dela, družbeno politična ureditev, ekonomika podjetja, organizacija podjetja, tehnologija proizvodnih procesov in matematika. 72 navedenih tem je pomembnih za znanje različnih profilov vodstvenih in strokovnih delavcev. Zato so priporočili delovnim organizacijam, naj najprej ugotovijo, za katera delovna mesta bi jim bilo potrebno funkcionalno izobraževanje in katera področja znanja, navedena v »tabeli izobraževanja«, bi bila potrebna za delo na njihovih sedanjih delovnih mestih oziroma na delovnih mestih, ki jih bodo v prihodnosti še zasedli. Ob tem bi morali računati seveda tudi na tiste delavce, ki imajo perspektivo, da bodo napredovali na vodstvena delovna mesta, pa tudi na pripravnike za višja strokovna delovna mesta.

V prospektu pozivajo delovne organizacije, da navedejo v informativnem odgovoru šoli, katere predmete in teme bi kazalo v seminarjih funkcionalnega izobraževanja prioritetno posredovati posameznim delavcem, katere pa dodatno oziroma katere so tiste teme, ki jih »tabela izobraževanja« še ne vsebuje, a je znanje o njih nekaterim delavcem še posebej potrebno. Naj kot zanimivost povem, da je združenje bank za svoje delovno področje že sklenilo po isti metodi ugotoviti, katera so potrebna specifična funkcionalna znanja za bančništvo, da bi na osnovi tega lahko sestavili dodatni izobraževalni program za vodstvene in strokovne delavce v bančništvu. Gre torej za resno prizadevanje, da bi začeli tovrstno izobraževanje programirati »od spodaj«, se pravi tam, kjer so vrzeli v znanju najbolj evidentne in so tudi ljudje, ki takšne vrzeli lahko ugotavljajo.

Višja šola za organizacijo dela v Kranju ima namen pripraviti za vsa področja in teme, za katere bo interes s strani delovnih organizacij, skripta dokumentacijo, bibliografijo. Ob tako zastavljenem delu se kar sama od sebe ponuja misel, da bi šola s takim sistemom funkcionalnega izobraževanja vodstvenega in strokovnega kadra lahko zelo koristno sodelovala tudi z delavskimi univerzami, ki včasih še vse preveč kabinetno sestavljajo programe za tovrstno funkcionalno izobraževanje. Tako sodelovanje se je v resnici že začelo in ga lahko le pozdravimo. Vsiljuje pa se še ena misel: ko bo zbrano študijsko gradivo, oziroma skripta, dokumentacija in bibliografija za posamezna področja oziroma posamezne teme funkcionalnega izobraževanja, bi gotovo lahko začeli razmišljati tudi o možnosti tovrstnega dopisnega izobraževanja. Podobne poti programiranja za raznovrstno pošolsko izobraževanje pa bi se lahko poslužile tudi vse redne šolske institucije, zlasti višje in visoke šole, ki bi generacijam, ki so se nekoč šolale pri njih, lahko na ta način dopolnjevale prav tiste vrzeli v znanju, ki so jih zaposleni občutili šele v samem delovnem procesu.

Višja šola za organizacijo dela v Kranju ima namen potem, ko bo zbrala interese za posamezna znanja, organizirati različne seminarje. Seveda je mnogo odvisno od tega, ali bodo tokrat delovne organizacije pokazale pravi interes za novo, uspešnejše programiranje funkcionalnega izobraževanja, kajti če bo še vedno preveč takih, ki razne razpise in prospekte hitro vržejo v koš, tudi še tako dobra in uspešna metoda programiranja ne more dosti spremeniti.

S. G.

ZOPET SLIKARSKA KOLONIJA

V Medijskih toplicah na Izlakah so pred dnevi že petič zapovrstjo zbrali slovenski in drugi likovniki, da bi na svoja platna ujeli nekaj rudarskih in drugih motivov in jih potem pokazali delovnim ljudem te in drugih občin v revirjih. Pet let zagorske slikarske kolonije ni dolga doba, pomeni pa začetek približevanja likovne umetnosti ljudem, ki do nedavnega skorajda niso imeli nikakršne možnosti seznanjati se s to umetnostjo. Zato je postala zagorska slikarska kolonija sestavni in nepogrešljivi del kulturnega življenja te revirske občine.

V minulih štirih letih si je dela, ki so nastala v slikarski koloniji, ogledalo najmanj 2000 Zagorjanov. Vsako leto pa so novo nastala dela razstavljali tudi v Trbovljah in letos prvič tudi v Hrastniku. Svet slikarske kolonije Zagorje-Izlake pa je letos tudi priredil dve uspeli razstavi v tujini: v rudarskem mestu Fohnsdorf in kasneje v Knittelfeldu. Obe razstavi si je ogledalo skoraj 3000 ljudi, avstrijska kulturna kronika je razstavi uvrstila med pomembne kulturne dogodke, saj je prvič tokrat v Avstriji razstavljalo več kot dvajset slovenskih likovnikov.

Ob ustanovitvi kolonije so organizatorji izrazili željo po stalnih prostorih, kjer bi bila vsa tista dela, ki jih slikarji poklonijo Zagorju, stalno razstavljena. Takih del pa je doslej že 45. Če so Zagorjani vedno doslej našli veliko razumevanja za kulturne potrebe, lahko upamo, da tudi tokrat ne bodo zatajili in da bodo našli možnosti za stalno razstavo teh umetniških del.

M. VIDIC

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE za tranzistorje

- specialno za transistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50 % daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ ZMAJ LJUBLJANA

Iz republiške izobraževalne skupnosti

7 milijonov ND še nezagotovljenih

Na svoji 4. seji je skupščina izobraževalne skupnosti S Slovenije razpravljala o ukrepih za ureditev financiranja vzgoj in izobraževanja v letu 1968 in v letu 1969. Medtem ko je bil razprava v zvezi z ukrepi v prihodnjem letu bolj načelna, š je sicer dobro pripravljeno gradivo, ki ga je pripravil izvršn odbor, glede številčnih pokazateljev še nepopolno, pa je bil razprava o ukrepih v letošnjem letu zelo obsežna in konkretn

Ugotovili so, da se je prvotno predvidena vsota denarja, naj bi jo občinske skupščine dodatno zagotovile temeljnim izo braževalnim skupnostim, znižala od 29 milijonov N-din na milijonov, ker je bila z republiškim predpisom zmanjšana odstotna obvezna rezerva na 1 % in ker so bile zmanjšane dajatve za honorarne ure. Čeprav so predsedniki občinsk skupščin prvotno zagotavljali, da se bodo ta sredstva naši je rezultat konkretne akcije doslej takšen, da je od potrebn 17 milijonov N-din zagotovljenih nekaj manj kot 10 milijono manjka torej še 7 milijonov. Mnoge občinske skupščine namre ne bodo zmogle rebalansov proračunov v korist šolstva, zlas pa tiste, kjer je proačun tako rekoč odvisen več a manj od ene same močne delovne organizacije, ki pa ima zd težave pri svojem gospodarjenju. Precejšen uspeh je sicer to, da bo lahko republiška izobraževalna skupnost od septem bra dalje garantirala učiteljem osebne dohodke v višini 850-100—1150 N-din. Vprašanje pa je seveda, kaj bo v tistih obč nah, kjer občinske skupščine ne bodo mogle zagotoviti dodatn sredstev. Ne bilo bi prav, je dejal nekdo, da bi upe šolnikov zdaj speljali na stranski tir. Predstavnik izvršnega sveta dr Bračič pa je dejal, da se izvršni svet čuti moralno in politič odgovornega za svoja stališča v zvezi s sanacijo šolstva, da morda sicer še prezgodaj ocenjevati uspeh ali neuspeh akcij da pa bo v vsakem primeru stalno zasledoval rezultate akcij in če ne bo uspešna, tudi predlagal dodatne ukrepe. Seved bo šele v drugi polovici gospodarskega leta, ko bodo možni re balansi proračunov, slika stanja popolnoma jasna. Skup ščina izobraževalne skupnosti SR Slovenije pa je izrekla pr znanje izvršnemu odboru za njegovo iniciativo, ko je prikaz izvršnemu svetu stanje šolstva takšno, kot stvarno je, in zač s tem odprto razpravo o slovenskem šolstvu, ki ima bistven nove kvalitete. Storiti bo treba vse možno, da bi v septembr učitelji, ko se bodo vrnili na šole, občutili rezultate akcije re publiške in temeljnih izobraževalnih skupnosti. Občinske skup ščine imajo res velike težave, toda šolstvu je njegovo ustavn prednost treba izboriti. Dejstvo, da so letos npr. občinske skup ščine vendarle namenile za sofinanciranje cest II. in III. red 18 milijonov N-din, govori o tem, da vse možne rezerve še ni bile izčrpane.

Pripis: Ob tem, ko se je v ponedeljek na skupščini RIS udarjalo, da bo treba storiti skrajne napore in ob vseh obv nostih dati prioriteto šolstvu, je istega dne iz Maribora priš vest, da je občinska skupščina odklonila možnost najema kr dita v višini 3 milijone N-din za sanacijo razmer v šolstvu kulturi (proti je glasoval tudi predsednik občinske skupščine in so tako »delitvene spore« (ki jih nihče ne zanika) začel lomiti preko hrbtov prosvetnih delavcev. Ta vest tolikanj bo preseneča, ker še nismo pozabili, da so se v istem mestu naš pred časom »družbeni garanti« za najem kredita nogometne klubu.

Logičen predlog

Predlog ukrepov za ureditev financiranja vzgoje in izobraževanja v letu 1969 v poglavju »zajemanje sredstev za vzgoj in izobraževanje« predvideva dva glavna denarna vira: pr spevek iz osebnega dohodka in iz prometnega davka. Dr. in Drago Ocepek pa je na skupščini dejal, da bi bilo prav, če bi kot tretji vir uzakonili delež za izobraževanje pri investicijah (tega smo že imeli nekoč). Seveda bi se ta del sredstev moral stekati v posebne fonde, da bi služil za prekvalifikacijo de lavcev, ki jo terjajo rekonstrukcije in modernizacije oziroma tako imenovana tehnološka nezaposlenost. Predlog je vsekakor logičen, saj le s sredstvi komunalnih zavodov za zaposlovanje številnih prekvalifikacij in izobraževanja v zvezi z njimi ni mogoče financirati.

Najvažnejša je akcija v smislu dogovora

Skupščina RIS je tudi sprejela »dogovor o vrednotenju dela izobraževalnih zavodov«, ki ga je izvršnemu odboru predložilo predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slo venije. V razpravi so poudarili, da je tak dogovor v skladu že dosedanjo politiko in akcijo izvršnega odbora RIS in sin dikatov, za enako sodelovanje in skupne akcije pa gre tudi pr uresničevanju nadaljnje politike obeh omenjenih dejavnikov. Besedilo dogovora pa je bilo na predlog IO dopolnjeno z mi slijo, naj se sindikat obveže, da bo podprl vsa prizadevanja republiške izobraževalne skupnosti v okviru tega doogovora in da se bo zavzemal za močnejšo orientacijo sindikalnih orga nizacij v reševanju problemov notranje delitve in nagraje vanja kvalitete dela. Prav tako so ga dopolnili z mislijo, da je potrebno bolj jasno v dogovoru opredeliti obveznosti in so odgovornost sindikata za uresničevanje tega dogovora in v zvezi s tem poudariti, da se bosta izobraževalna skupnost in sindikat z vsemi silami zavzemala za uresničitev nalog, ki izhajajo iz dogovora ter se medsebojno dogovarjala za skupne ukrepe na tem področju. In kot zadnje, bila je izražena želja, naj bi bila sopodpisnik »dogovora« Zveza sindikatov Slovenije, kot sopodpisnike pa naj bi pridobili tudi druge organizacije, tako da bi ta dokument postal najširši družbeni dogovor.

S.G.

● SLOVENSKA BISTRICA

Za ureditev planinskega doma na Pohorju

Med delovne kolektive, ki niso v nič kaj rožnati situaciji, sodi trenutno brez dvoma tudi delovni kolektiv »IMPOL« iz Slovenske Bistrice, ki se prav tako kot mnogi drugi vsakodnevno bori s številnimi vsem znanimi težavami.

Toda kljub vsem tem težavam in problemom, pa v tej delovni organizaciji še niti pomislili niso na to, da bi zanemarili rekreacijo svojih članov kolektiva, ampak se nasprotno na vse načine trudijo, kako urediti vse potrebno za čim udobnejšo rekreacijo svojih ljudi.

Med ta njihova prizadevanja prav gotovo sodi tudi želja, da bi dobili v najem nedokončan planinski dom pri Treh kraljih na Pohorju, katerega lastnik je Planinska zveza Slovenije, ki menda tudi ni mogla urediti te planinske postojanke, ker gotovo za to ni bilo razpoložljivih denarnih sredstev.

Tovarna Impol je menda že naročila ustrezne ureditvene načrte, ki bi bili brez dvoma izredno velikega pomena ne samo za rekreacijo, ampak tudi za vse naše gospodarstvo. Če bo Impolu uspelo dobiti od Planinske zveze Slovenije v najem vse objekte s pripadajočim zemljiščem za dobo 20 let, potem bi prav gotovo kazalo, da bi mu pri tej njegovi zamisli pripomogli do uresničitve načrta tudi kolektiv TGA Kidričevo in tovarna dušika Ruše, saj so le-ti bili pred določenim časom za to, da bi okolico Treh kraljev uredili v sodoben rekreacijski center za oddih članov kolektiva omenjenih podjetij ter njihovih družinskih članov.

Ne glede na vse trenutne težave bi se z dobro voljo in razumevanjem prav gotovo lahko našla idealna rešitev, ki bi bila zelo koristna za vse tri omenjene kolektive. Koča pri Treh kraljih bi, kot pravijo, poslovala skozi vse leto in bi imela lepo urejene vse potrebne prostore. Prav tako pa je Impol dal zagotovilo, da bodo člani planinske zveze imeli vse dosedanje ugodnosti tudi vnaprej, kar pomeni, da bo verjetno Planinska zveza Slovenije pristala na tak predlog Impola, kateremu gredo za ta prizadevanja vse čestitke.

M. F.

KRATKO IN JEDRNATO

MNOŽIČNA PLANINSKO-REKREATIVNA AKCIJA NA JESENICAH

TISOČ ŽELEZARJEV NA TRIGLAVU

● Mladi plezalci in alpinisti iz vrst jeseniških železarjev so prisluhnili dolgoletnim željam številnih članov velikega železarskega kolektiva ... ● Člani alpinističnega odseka so navezali stike s planinskim društvom ... ● Vso pomoč so obljubili akciji organi samoupravljanja in uprava jeseniške železarne ...

Mladi plezalci in alpinisti iz jeseniških delavskih vrst so prisluhnili dolgoletnim željam številnih članov jeseniškega železarskega kolektiva, ki bi se radi enkrat v življenju povzpeli na naš najvišji slovenski in jugoslovanski vrh Triglav.

Pobudo mladih plezalcev in alpinistov z Jesenic so toplo pozdravili in obljubili vsestransko pomoč organi samoupravljanja v železarni, skupaj z upravo podjetja in izvršnim odborom sindikalne organizacije.

Delovni ljudje z Jesenic, ki se iz dneva v dan sklanjajo k plavžem, Siemens Martinovim in elektropečem in valčnim progam, morajo preživeti svoj prosti čas v ozki in zakajeni dolini med Mežakljo in Golico, kjer je le malo toplega sonca in toliko več dima, ropota in prahu.

Množična planinsko rekreativna akcija pod naslovom **»Tisoč jeseniških železarjev po vseh poteh in plezalnih smereh na Triglav«** je torej naletela na Jesenicah na odobravanje in vsestransko pomoč. Priprave tečejo v vsesplošno zadovoljstvo. Na Triglav bodo pohiteli starejši in mlajši člani jeseniškega železarskega kolektiva s svojimi svojci. To bo velika in pomembna prireditev v počastitev številnih velikih delovnih in življenjskih jubilejev našega planinstva.

Letošnje leto je jubilejno leto naše slovenske planinske organizacije, saj je bilo pred 75 leti ustanovljeno Slovensko planinsko društvo v Ljubljani, Kamniku, Mozirju in Gornjem gradu. Od tedaj dalje beležimo na področju planinstva, alpinizma in vrhunskih vzponov v gore iz leta v leto večji razmah ...

V prvem letu našega organiziranega planinstva, leta 1893, je bilo vključenih v to organizacijo komaj 225 aktivnih ljubiteljev in obiskovalcev naših lepih gora, ki nam jih zavidajo najbolj razvajeni in zahtevni poznavalci naravnih lepot. Danes je v Sloveniji že več kot 105 planinskih društev, ki v več kot 25 alpinističnih odsekih in stotih mladinskih ter pionirskih planinskih odsekih združujejo in vključujejo 65.000 ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Jubilejno planinsko leto sovpada v olimpijsko leto, zato je več kot potrebno, da poskrbimo za pomladitve in pomnožitve planinsko alpinističnih vrst. V teku je že akcija pod naslovom **»Za 75-letnico planinstva 75.000 aktivnih gornikov«.**

In v letošnjem jubilejnem letu bodo prav gorniki z Jesenic kot neposredni nasledniki bohinjskih fužinarjev, iskalcev rudnih bogastev, pastirjev in lovcev proslavili 190-letnico prvega pristopa na »očakov kranjskih siv'ga poglavarja«, Triglav. Pred 190 leti, 26. avgusta 1778 so se namreč »štirje srčni možje iz Bohinja s ta vel'kim Jurjevcem« na čelu prvi povzpeli na Triglav, odkar stoji svet!

Jeseniški železarji bodo izvedli akcijo Tisoč jeseniških železarjev po vseh poteh in plezalnih smereh na Triglav prav v počastitev tega velikega in pomembnega jubileja našega klasičnega planinstva v soboto in nedeljo, dne 24. in 25. avgusta. S to veliko in novo mobilizacijo delovnih ljudi in mladine za planinstvo bodo počastili tudi 65-letnico ustanovitve planinskega društva na Jesenicah, 40-letnico ustanovitve triglavskega planinskega društva na Dovjem in v Mojstrani in 20-letnico ustanovitve PD na Javorniku in Koroški Beli. Pri organizaciji tega množičnega pohoda jeseniških železarjev na Triglav bodo matičnemu planinskemu društvu Jesenice in njegovemu alpinističnemu odseku pomagali tudi gorniki, planinci, plezalci, alpinisti, gorski vodniki in gorski reševalci iz Gorij, Mojstrane, Dovjega in Javornika, Koroške Bele. Gorjanski planinci bodo vodili jeseniške železarje skozi lepo triglavsko dolino Krmo k planinski postojanki Planiki, gorniki iz Javornika in Koroške Bele bodo vodili jeseniške železarje skozi dolino Kot k Staničevemu domu, ljubitelji gora iz Dovjega in Mojstrane pa bodo vodili množico planincev mimo slapa Peričnika skozi dolino Vrat mimo Aljaževega doma in po Tominškovi poti ali poti čez Prag k Triglavskemu planinskemu domu Kredarici.

Iz treh najvišjih planinskih postojank, Planike, Staničevega doma in Kredarice bo nato organiziran skupen pohod na vrh Triglava.

Za varno in prijetno bivanje in hojo na tej množični planinski poti jeseniških železarjev bodo v največji meri poskrbeli udeleženci sami, skupaj z njimi pa tudi številni izvežbani in požrtvovalni gorski vodniki in gorski reševalci.

Na vrhu Triglava bo zbor vseh udeležencev in slavnost v počastitev 190-letnice prvega pristopa, 75-letnice našega organiziranega planinstva, 65-letnice PD Jesenice in številnih drugih delovnih in življenjskih jubilejev našega planinstva. Udeleženci bodo z vrha Triglava sestopili proti zahodu preko Triglavske škrbine in Doliča na Velo polje, kjer jim bodo bohinjski planšarji pripravili slavnostni sprejem. Tu bo veselo in sproščeno planinsko rajanje s kulturnim programom.

Za ta množičen pohod jeseniških železarjev vlada že sedaj na Jesenicah veliko zanimanje. To bo brez dvoma velika prireditev in pomemben doprinos k številnim drugim prireditvam, delovnim akcijam, proslavam, plezalnim šolam, izletom in turam, ki jih bodo številna planinska društva širom po Sloveniji organizirala v počastitev pomembnih planinskih jubilejev.

U. ŽUPANČIČ

NEKAJ NASVETOV ZA TISTE, KI SE BODO LETOS PRVIČ PODALI V »POTOPLJENI SVET«

Šport hrabrih in vzdržljivih

Kdor se želi posvetiti podvodnim športom se mora najprej naučiti potapljanja. Podvodni ribolov se namreč — kot pove že ime samo — odvija pod vodo, zato je znanje v potapljanju osnovni pogoj za začetek vseh podvodnih športov in s tem seveda tudi podvodnega ribolova. Vendar naj ob tem povemo, da se številni ljudje potapljajo razmeroma globoko in vrhu tega tudi z lahkoto, istočasno pa skoraj nič ne vedo o podvodnem ribolovu in zato kot lovci tudi nič ne pomenijo.

Skratka... potapljanje in podvodni ribolov sta dva zelo različna pojma. Medtem ko mora biti podvodni lovec imeniten potapljač, še ni rečeno, da je človek, ki se z lahkoto potaplja 20 in celo več metrov globoko, tudi dober podvodni lovec.

Za potapljanje, kot vse elemente podvodnega ribolova, velja naslednje pravilo: vsak gib mora biti sproščen, nikoli ne smemo uporabljati sile. Vse moramo delati na videz počasi in brez naprezanja. Kdor se bo držal tega načela, se bo lahko kaj kmalu podal v »svet tišine« tudi za minuto in celo več. Tisti podvodni lovci pa, ki se ne bodo navadili varčevati s svojo energijo, predvsem pa z dragocenim kisikom, ne bodo nikoli postali dobri podvodni lovci, ker jim bo že po zelo kratkem času pod vodo zmanjkalo »sape«.

Kako se torej pravilno potapljamo...?

Najprej se moramo globoko nadihati. To napravimo v popolnem mirovanju, to je v lebdenju na vodni gladini. Potlej rahlo potisnemo noge navzgor in se upognemo v kolkih, kot da bi želeli napraviti preval naprej. Roke imamo vseskozi pred telesom. Ko pride telo v vertikalno lego in pogledajo iztegnjene noge iz vode, počakamo, da na račun teže okončin, ki gledajo iz vode, povsem potonemo. Potlej se lotimo plavanja z nogami.

Začetniki pogosto zelo grešijo, ker pričnejo z brcanjem že takrat, ko noge še vedno molijo iz vode. S tem delajo dve napaki: po nepotrebnem izgubljajo dragoceno energijo in drugič, čas potopitve je bistveno daljši.

Ko smo enkrat pod vodo je tehnika gibanja na moč preprosta, saj z lahkoto zaplavamo v katerokoli zaželjeno smer. Potrebno hitrost nam omogočajo plavutke, pas s svinčenimi utežmi pa nam pomaga, da se ustavimo v poljubni globini, ne da bi nam pri tem nagajal vzgon ali pa da bi telo tonilo proti naši volji.

Ob koncu naj ponovno poudarimo precejšnjo razliko med podvodnim lovom in površinskim lovom oziroma samim potapljanjem. Gre za to, da se odvija podvodni lov skoraj izključno le na dnu: v podvodnih špiljah, razpokah in pod skalami — kjer živijo ribe, ki pridejo v poštev za podvodni ribolov. Pod velikimi kamni in v ozkih temnih špranjah se namreč ribe počutijo varne in pustijo podvodnemu lovcu, da se jim približa dovolj blizu za strel. Tak lov terja od človeka seveda precejšnjo mero vzdržljivosti, spretnosti in ne navsezadnje tudi samozavesti, saj je svet pod vodo vse poln presenečenj. Zato tudi pravimo, da je podvodni ribolov šport hrabrih in vzdržljivih.

A. U.

● TRBOVLJE

Rudarske športne igre

V okviru praznovanja dneva rudarjev je tudi letos, kot vsa leta poprej, organiziral rudarski odbor sindikata pri zasavskih premogovnikov Trbovlje tradicionalno športno rudarsko tekmovanje v kegljanju, šahu, streljanju, nogometu in poklicnih rudarskih veščinah: postavljanju podporja, transporterjev, reševanju itd. Športna tekmovanja so bila v Zagorju, Hrastniku in Trbovljah, sodelovalo pa je blizu 180 rudarjev iz rudnikov Hrastnik, Zagorje in Trbovlje.

Prvoplasirane ekipe so osvojile pokale rudarskega odbora sindikata pri zasavskih premogovnikih. Zmagovalci v športnih disciplinah so: kegljanje Trbovlje I. ekipa, v šahu Trbovlje I. ekipa, v streljanju Trbovlje I. ekipa ter v nogometu ekipa rudnika Hrastnik. V poklicnih rudarskih veščinah pa se je najbolje odrezala ekipa rudnika Zagorje.

J. SAVŠEK

● LJUBLJANA

Mladi atleti na startu

V Ljubljani je bilo pred tednom dni letošnje posamično prvenstvo Slovenije v atletiki za mlajše mladince in mladinke. Tekmovanje sta odlično organizirala občinska zveza za telesno kulturo Ljubljana Moste in AK Slovan. Mladinci celjskega Kladivarja so bili spet nepremagljivi. Zmagali so s 167,5 točke pred drugoplasiranim Rudarjem iz Trbovelj. Olimpija je zasedla šele tretje mesto, AK Gorica četrto in Triglav iz Kranja peto mesto. Pri mladinkah so zmagale atletinje Kladivarja, na drugo mesto so se plasirale predstavnice ŽAK Maribor, na tretje mesto pa se je uvrstila ekipa AK Gorica.

Po mnenju vseh prisotnih je bila organizacija atletskega prvenstva SRS za mlajše mladinke in mladince tako kvalitetna kot že dolgo ne na takih tekmovanjih. Za uspešen konec prve večje atletske prireditve v Mostah, kjer atletika šele orje ledino, gre zasluga v prvi vrsti sekretarju ObZTK Ljubljana-Moste Janezu Virku in njegovim sodelavcem, prav tako pa tudi trenerju T. Koprivniku in atletom AK Slovan, ki so pripomogli, da se je tekmovanje končalo brez spodrsljajev.

● KOPER

Končane športne igre obalnega pasu

Pred dnevi so bile končane pomladanske delavsko športne igre obalnega pasu. Ob zaključku so dobile ekipe in posamezniki pokale in diplome.

Na razpis za letošnje delavske športne igre, ki jih je organiziral obalni sindikalni svet Koper, se je prijavilo 22 sindikalnih podružnic. Tako množičnih prijav na Koprskem že dolgo ni bilo kljub temu, da imajo delavske športne igre na obalnem pasu že dolgoletno tradicijo.

V razgovoru so tekmovalci večkrat poudarili, naj bi v bodoče športne igre časovno raztegnili vsaj na dva meseca, da bi se ekipe lahko solidno pripravile na nastope. Na igrah pa naj bi sodelovali le amaterji, saj gre pri vsem skupaj v prvi vrsti za rekreacijo, ne pa za tekmovalne rezultate.

K. C.

N

nama Ljubljana

Sončni in topli dnevi že vabijo k obali!

Vse za kopanje in oddih spet na izbiro v I. nadstropju trgovske hiše

— kopalni plašči in brisače
— kopalke: moške, ženske in otroške
— kopalne kape in copate
— slamniki: za plažo in za sprehode

Letošnji vzorci in modeli — primerni za vsak okus in za vsako postavo.

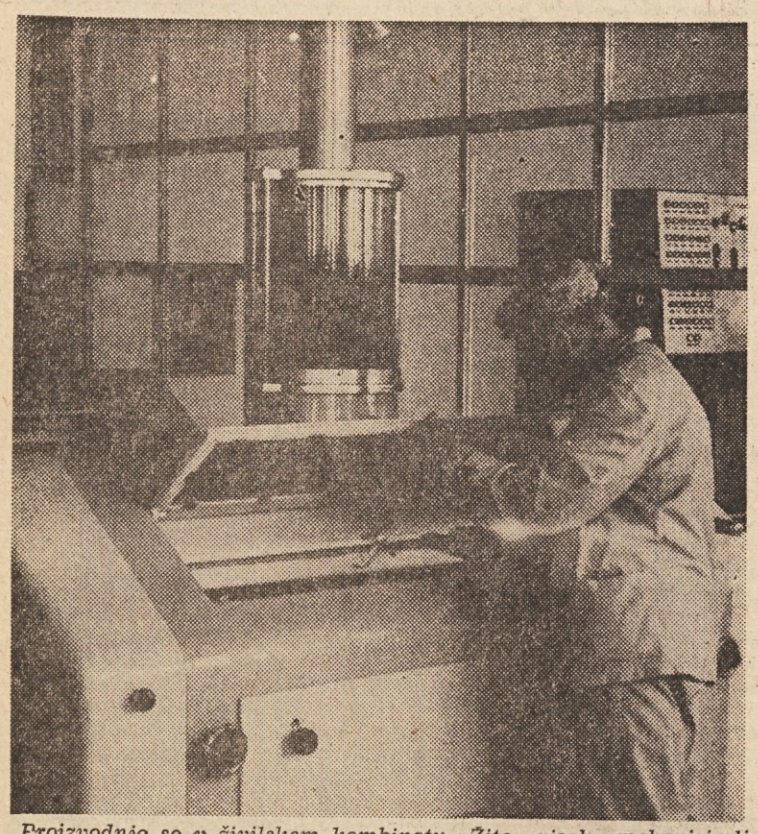

Proizvodnjo so v živilskem kombinatu »Žito« visoko mehanizirali. Naš posnetek je napravljen ob valjčnem stroju za mletje pšenice

Stalen napredek

Deset let živilskega kombinata »Žito« v Ljubljani

»Živilski kombinat Žito zadovoljuje danes polovico potreb z mlevskimi izdelki, tretjino tržnih potreb po kruhu in testeninah na področju Slovenije. Naloge, ki so si jih zadali pred desetimi leti — koncentracija mlinske in testeninarske dejavnosti, zgraditev silosnih in skladiščnih prostorov, uvedba sodobnega pekarstva, razvoj učinkovitejših strokovnih služb ter čim boljše sodelovanje z drugimi proizvajalci v tej panogi — so zdaj izpolnjeni. S tem pa je zagotovljena osnova za nadaljnji dinamični razvoj v prihodnjem obdobju, v katerem bo kombinat še razširil in obogatil svoje sedanje osnovne dejavnosti.«

Teh nekaj misli sem prepisal iz govora inž. Mihe Košaka, predsednika ljubljanskega mestnega sveta, ki je pred dnevi, ob desetletnici živilskega kombinata »Žito«, slavnostno odprl dva nova pomembna obrata te delovne organizacije — 2500-vagonski silos in 120-tonski mlin.

Z dograditvijo teh dveh objektov je kombinat uresničil svoj desetletni razvojni načrt.

Ni jim bilo lahko, kajti nihče jim ni ničesar podaril. Vendar je »Žito« od skromnih začetkov leta 1958, za katere je bila značilna razdrobljena in polobrtniška proizvodnja, pa do danes, ko lahko govorimo o sodobni industrijski proizvodnji, postalo sodobno organiziran in najmočnejši tovrstni kombinat na Slovenskem.

Vpraševal sem tovariše iz »Žita«, kaj jim je omogočilo tolikšen napredek. Rekli so mi:

»Načrtna dejavnost, jasen cilj, zavestno odpovedovanje za dosego tega cilja, delovna prizadevnost, ki je rezultat samoupravne zavesti kolektiva.«

Pred desetimi leti se je sedem podjetij združilo v zdajšnji kombinat. Vsi njihovi tedanji obrati so bili majhni in tehnično zastareli. Že takrat so ugotovili, da svojih nalog ne bodo mogli izpolniti, če se jih ne bodo lotili načrtno. Sprejeli so program razvoja in koncentracije mlinske industrije, potlej pa so temu programu dodali še načrte za razvoj predelave mlinskih izdelkov.

Do leta 1965 so se kombinatu pridružile še tri pekarne, po reformi pa se je proces integracije razvijal še hitreje; v dveh letih se je pridružilo »Žitu« devet pekarn.

Pred desetimi leti se je združilo v »Žito« štirinajst manjših mlinskih obratov s skupno zmogljivostjo 174 ton predelave v 24 urah. Zdaj imajo samo štiri obrate za predelavo pšenice, od teh je eden nov, druge so rekonstruirali. Nov mlin je začel obratovati pred dnevi, sam zmelje v enem dnevu 120 ton pšenice in v njem je zaposlenih le šest ljudi v eni izmeni.

Zgradili so tudi nova skladišča in silose. Dejstvo je namreč, da mlinska industrija ne more kvalitetno predelovati žitaric, če nima zagotovljenih dovolj prostornih lastnih skladišč. Leta 1958 so lahko uskladiščili le 400 vagonov žitaric, zdaj pa že 3165 vagonov.

Reorganizirali in združili so tudi proizvodnjo testenin. Leta 1962 je začela obratovati na Šmartinski cesti v Ljubljani nova polavtomatska tovarna testenin z dnevno zmogljivostjo 14 ton, poprej pa je bila skupna zmogljivost obeh obratov za proizvodnjo testenin, ki sta se leta 1959 pridružila kombinatu, komaj 5,5 tone.

Zlasti v zadnjih letih je močno napredovalo tudi pekarstvo. V petletnem obdobju so povečali proizvodnjo kruha in drugih pekarskih izdelkov od 7241 ton na 26.000 ton. Samo v Ljubljani proda kombinat 13.000 ton kruha in peciva na leto.

Imajo pa svoje obrate — skupno jih je 14 — tudi na Dolenjskem, v Beli krajini, na Gorenjskem in na Vrhniki.

Delovni kolektiv kombinata je doslej porabil za graditev novih obratov, za nakup opreme in za rekonstrukcijo več kot 6 milijard starih dinarjev — preračunano po revalorizirani vrednosti — ali 4,4 milijarde po nominalni vrednosti.

Pripovedovali so mi tudi o njihovi skrbi za dvig družbenega in življenjskega standarda zaposlenih — doslej so porabili v ta namen 405 milijonov starih dinarjev, o prizadevanjih, da bi resnično nagrajevali po delu in da bi delavci kar najbolj neposredno sodelovali pri upravljanju.

In govorili so mi o novih načrtih, o novih rekonstrukcijah in modernizaciji obratov, o težnjah, da bi potrošnikom dali kar najbolj kvalitetne izdelke, pa tudi o težavah.

Toda o težavah bom pisal kdaj prihodnjič.

Te vrstice sem namreč napisal ob njihovem prazniku.

JANEZ VOLJČ

SEJA PREDSEDSTVA LJUBLJANSKEGA MESTNEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV KMETIJSTVA, ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE V TOBAČNI TOVARNI LJUBLJANA

Zbirajo denar za državno blagajno

Ljubljanski mestni odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije uspešno nadaljuje s svojo novo obliko dela. Dober mesec zatem, ko je njegovo predsedstvo zasedalo v živilskem kombinatu Žito in na kraju samem obravnavalo probleme delovne organizacije, se je pred dnevi sestalo v ljubljanski Tobačni tovarni. Mimo članov predsedstva mestnega odbora so tej seji prisostvovali tudi številni predstavniki podjetja iz samoupravnih organov, sindikalne organizacije in strokovnih služb.

Notranji problemi in zunanji vplivi, ki pozitivno ali negativno vplivajo na gospodarjenje v tovarni, so bili ena osnovnih tem tega razgovora. Potem je bila na vrsti kadrovska problematika, možnosti prodaje proizvodov, pogoji za izvoz cigaret in propad integracije med Tobačno tovarno in trgovskim podjetjem Tobak iz Ljubljane. Precej pogosta tema na tem posvetu pa je bila tudi nagrajevanje, pravzaprav bolje rečeno nizki osebni dohodki zaposlenih v tej ljubljanski tovarni.

»POOBLAŠČENA« DELOVNA ORGANIZACIJA

»Mi nismo več gospodarska organizacija, marveč pooblaščeno podjetje za zbiranje denarja za državno blagajno,« je bil osnovni moto vse razprave okrog tega, kako administrativni predpisi ovirajo hitrejšo gospodarsko rast te edine tobačne tovarne v Sloveniji.

Kolektiv tobačne tovarne iz Ljubljane se ob tem, da je specializiral proizvodnjo na filter cigarete, ne more sprijazniti z enako velikim prometnim davkom na te cigarete, kakršen je predpisan za druge cigarete. Proizvodnja filter cigaret je namreč občutno dražja, prodajne cene pa so določene in enake kot za druge cigarete. Prav zavoljo teh razlogov je proizvodnja filter cigaret bolj obremenjena z najmanj 5 milijoni S-dinarjev dnevno, kot pa bi bila sicer, če bi tej proizvodnji priznali spričo večjih stroškov ustrezno manjši prometni davek.

A kljub tem težavam, za katere pa očitno ni kriv kolektiv tobačne tovarne, v tem podjetju vseeno dobro gospodarijo.

»Kolektiv je kljub težkim časom v minulih letih sprejel pomembne odločitve,« je pripovedoval na seji Rudolf Semšek, direktor tobačne tovarne. »Kot je znano, je bila proizvodnja v naši tovarna zastarela in prav zavoljo tega smo se odločili za modernizacijo, čeprav na račun osebnih dohodkov zaposlenih. Ves kolektiv se je ob tej odločitvi zavedal, da če tega ne stori, da bodo prišli še slabši časi. In mimo tega, da smo v zadnjem obdobju v glavnem iz lastnega denarja nakupili sodobne stroje in tako precej modernizirali proizvodnjo, zlasti filter cigaret, moram omeniti še dve pomembni odločitvi: razvijanje lastne prodajne mreže in surovinske baze.«

ZARADI NIZKIH OSEBNIH DOHODKOV NE DOBIJO STROKOVNJAKOV

Vsak trdo prigospodarjen dinar so doslej v ljubljanski tobačni tovarni vtaknili v modernizacijo proizvodnje. To pa je seveda povzročalo nizke osebne dohodke zaposlenih. Za ilustracijo naj povemo, da je v Tobačni tovarni še precej delavcev in delavk, ki zaslužijo komaj 40 starih tisočakov na mesec in da direktorjeva plača, če se lahko tako izrazimo, ne znaša več kot 162.000 S-dinarjev na mesec.

Temu primerno so nagrajevani tudi strokovnjaki. Njihovi osebni dohodki so nizki. Pa vseeno še vztrajajo na svojih delovnih mestih. To so mladi ljudje, ki v dobri veri, da se bo podjetje slednjič le rešilo neusmiljenih administrativnih spon, delajo naprej, študirajo, razvijajo tehnologijo, tako da bi lahko v njihovi tovarni čimprej proizvajali 3 milijone cigaret letno, kot so si zastavili v programu do leta 1970. Za tedaj pa predvidevajo, da bo tudi njihovi tovarni ostalo več denarja za tako imenovano razširjeno reprodukcijo in ne samo 30 odstotkov, kolikor jim ga ostane sedaj. S kakimi 70 odstotki namreč danes družba participira v neto produktu tobačne tovarne!

NISO POZABILI NA DELAVCE

Kljub težavam, ki smo jih navedli, pa v ljubljanski tobačni tovarni posvečajo veliko pozornost delavcu. Seveda spet v mejah možnosti.

To je morda dostikrat tudi najpoglavitnejše, da ta ljubljanski kolektiv še drži skupaj in da se še vedno bori tudi z zadevami, za katere že vnaprej ve, da jih sam ne bo razrešil.

V ljubljanski tobačni tovarni dobro vedo, da morajo imeti delavci dobro prehrano. In tudi preskrbeli so jim jo. Samo 100 S-dinarjev delavci odštejejo za topli obrok. Vsi delavci brez izjeme so letos dobili tudi nadomestilo za K-15 v znesku 29.000 S-dinarjev.

Razen tega pa skrbijo tudi za stanovanja svojih delavcev. V zadnjem času odobravajo kredite in podpirajo individualno stanovanjsko gradnjo delavcev. V tobačni tovarni ze namreč še nekaj zelo žgočih stanovanjskih problemov, ki pa jih letos, kot so povedali, še ne bodo mogli razrešiti. Ne smemo pozabiti povedati tudi tega, da tovarna financira preventivne preglede delavcev in tiste, ki so najbolj šibkega zdravja, pošilja tudi na brezplačno preventivno letovanje.

ZAKLJUČKI PREDSEDSTVA SINDIKATOV

Verjetno še marsičesa nismo zapisali, čeprav bi morali, saj Tobačna tovarna iz Ljubljane sodi med tiste naše delovne kolektive, ki so jim nezdravi pojavi in skaljeni odnosi tuji.

To je bil tudi eden osnovnih zaključkov seje predsedstva ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije.

Predsedstvo pa je v zvezi s tem, kar so povedali predstavniki tobačne tovarne, sprejelo še nekatere druge zaključke. Naj jih nekaj tudi povzamemo:

● Kolektiv tobačne tovarne si mora do leta 1970 priboriti, da bo tudi njemu ostalo 70 odstotkov prigospodarjenih sredstev, kakor smo se dogovorili, ko smo sprejeli gospodarsko reformo. Mestni odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije bo ob sodelovanju strokovnih služb iz tovarne izdelal o tem ustrezno študijo in jo posredoval centralnemu odboru tega sindikata, republiški in zvezni gospodarski zbornici.

● Predsedstvo se je zavzelo, da bi tudi v tobačni industriji čimprej prešli na prosto formiranje cen.

● O tem, ali naj v prihodnje ljubljanska tobačna tovarna vlaga sredstva še naprej izključno v modernizacijo proizvodnje ali pa tudi v razširitev lastne prodajne mreže, je predsedstvo menilo, da je treba to vprašanje skrbno proučiti. Kajti če bodo v tobačni tovarni Ljubljana še naprej modernizirali proizvodnjo, potem bodo lahko s kvalitetnimi cigaretami prodrli tudi na tuje tržišče, kamor danes še ne morejo. V nasprotnem primeru pa, če bodo razvijali lastno prodajno mrežo, je sicer res, da bodo morda nekaj več proizvodnje prodali doma, toda vprašanje je, ali to lahko odtehta uspešen prodor na tuj trg.

● Kar pa zadeva integracijo med tobačno tovarno in ljubljanskim trgovskim podjetjem TOBAK, predsedstvo ljubljanskega mestnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije meni, da bi ji morali še vnaprej posvečati vso pozornost. Zavoljo tega bo na jesen letos skupna seja predsedstva mestnih odborov sindikata kmetijskih, živilskih in tobačnih delavcev ter delavcev v storitvenih dejavnostih, na katero pa bodo povabili tudi predstavnike obeh prizadetih kolektivov. Na tak način upajo, da bodo le našli skupni jezik pri potrebni in za oba kolektiva izredno koristni integraciji.

MILAN ŽIVKOVIČ

OBČINSKI ORGANIZACIJI ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV IN ZVEZE MLADINE IZ GORNJE RADGONE

vabita na

II. srečanje borcev NOB, borcev za severno mejo in mladine

»B L A G U Š 1 9 6 8«

od 20. do 22. julija 1968 ob Blaguškem jezeru pri Vidmu ob Ščavnici z bogatim kulturnim, športnim in zabavnim programom.

Srečanje je organizirano v počastitev dneva vstaje slovenskega ljudstva, 100. obletnici 1. slovenskega tabora in 50. obletnici vojaškega upora v Radgoni.

Kozerija

Akcijska enotnost

»Danes bomo razpravljali«, je rekel sekretar osnovne organizacije »o tistem odstavku Smernic, ki govori o disciplini, kajti pri nečem moramo začeti. Disciplina je namreč temelj vsega našega delovanja, nedisciplina pa vzrok vseh poglavitnih napak.«

»Ne strinjam se,« je dejal tovariš, ki je končal Visoko politično šolo, »da bi iz obilice gradiva, vsebovanega v Smernicah, izluščili samo en problem in ga obdelovali posebej. Smernice so enoten dokument, ki ga je treba jemati celovito, se pravi kot edinstven marksističen doprinos razvoju naše samoupravne družbe. In tako je treba gledati nanje!«

»Da, to je zgodovinski dokument«, je rekel eden izmed navzočih gospodarstvenikov, »zato ga moramo obdelati načelno, to je kot zreli marksisti. Če bomo vzeli iz njega samo tisto, kar zadeva nas, se pravi našo organizacijo, potem bomo vulgarizirali razpravo o Smernicah.«

»Jaz bom pa kar konkreten,« se je oglasil kurir podjetja, v katerem dela tudi njegov predgovornik, »pa mi je čisto vseeno, če kaj vulgariziram. Dobivam namreč 50.000 dinarjev na mesec, vi pa, tovariš, pol milijona.«

»Prav tega sem se bal«, je dejal gospodarstvenik. »Tako ne smemo govoriti. Treba je Smernice preštudirati in ugotovili bomo, da opozarjajo tudi na socialno neenakost. Trdno sem prepričan, da je tolikšna socialna neenakost, kot jo v zadnjem času lahko zasledimo pri nas, škodljiva. Toda problema se je treba lotiti, kot sem že dejal, načelno, ne pa ihtavo in osebno.«

»Jaz pa se strinjam s tovarišem, ki je govoril pred menoj«, je rekla tovarišica, ki je sedela v zadnji vrsti. »Zakaj ne bi govorili konkretno!«

»Toda, disciplina...« je spet začel sekretar.

»Dovolj je modrovanja, govorimo o dejstvih«, je nadaljevala tovarišica. »Jaz delam v tekstilni industriji in dobivam po 40.000 dinarjev na mesec. V uvoznem podjetju preko ceste pa ima celo snažilka 120.000 dinarjev. Pa smo rekli, da bo v socializmu človek plačan po delu!«

»Mislim, da gre za dve vprašanji, ki ju moramo ločiti«, je dejal tovariš, ki je sedel ob sekretarju, »in ju reševati demokratično ter preudarno. Iz vsega, kar je bilo doslej povedanega, je moč ugotoviti, da je, prvič, razlika med osebnimi dohodki najnižje plačanih kategorij delavcev in uradnikov v podjetju tja do direktorja prevelika, in da, drugič, razlika med osebnimi dohodki v tovarnah in panogah ni nastala zaradi večje ali manjše delovne prizadevnosti, pač pa predvsem zaradi ugodnejših pogojev poslovanja, ki jih podjetju ali panogi zagotavljajo politično teritorialni forumi.«

»Strinjam se z vami«, je rekel direktor, »zakaj še jaz ne bi dobival pol milijona namesto sedanjih 300.000 dinarjev. Mar sem sam kriv, da delam v panogi, ki ji zvezni organi, kdove zakaj, ne zagotavljajo normalnega poslovanja.«

»In imate kljub temu avtomobil, vilo in vikend«, je dejal star delavec, ki je navadno na sestankih molčal. »In vse to ste si prislužili v osmih letih. Jaz sem delal 40 let...«

»To je lumpenproletarska demagogija«, je izbruhnil direktor.

Sekretar pa se je ujezil.

»Tako ne bomo nikamor prišli. Vztrajam, da se najprej pogovorimo o disciplini. Iz podatkov, ki mi jih je dala blagajničarka, je razvidno, da je minuli mesec plačalo članarino samo 73,8 odstotka naših članov.«

»Resnica je, po vašem, lumpenproletarska demagogija,« je ihtavo rekla tovarišica iz zadnje vrste.

»Socializem ni združenje enakih želodcev«, jo je zavrnil direktor.

»Bi pa moral biti združenje enakih možnosti«, je rekel delavec.

»Spet se je zgodilo«, je trmoglavil sekretar, »da je na sestanek prišlo samo 59 odstotkov članov. Zato ponavljam: osnovno je disciplina!«

»Jaz pa pravim«, je dejal tovariš, ki je končal Visoko politično šolo, »da takšna razprava ne koristi naši osnovni organizaciji. Vsakdo med nami mora podrediti svoje osebne interese interesom skupnosti in prav to je osnovna misel Smernic. Brez akcijske enotnosti...«

In so se spet udarili.

Bilo je že pozno, ko je sekretar utrujeno dejal:

»Ker se ne moremo sporazumeti, kako naj se lotimo razprave o Smernicah, predlagam, da debato o njih preložimo na prihodnji sestanek, danes pa lahko sprejmemo naslednje sklepe: članarino bomo plačevali stoodstotno, hodili bomo na sestanke osnovne organizacije pravočasno in vsi. Kdor je za, naj dvigne roko.«

In tovariši komunisti, ki se jim je že mudilo domov, so dvignili roke.

PIŠE: JANEZ VOLJČ